

OOST EN WEST

Officieel Orgaan der Koninklijke Vereniging „Oost en West“
Uitgave Schefferdrukkerij, Dordrecht, Wijnstraat 47, Tel. 5700

ADRES DER REDACTIE:
Dr. Kuiperstraat 5, Den Haag;
tel. redactie: 115936; giro 14574

CONTRIBUTIE:
Leden: minimum f6.— per jaar
Donateurs: minimum f10.— p. j.

Voldongen feiten

Het is een der lessen van de geschiedenis, dat staatslieden nimmer beoordeeld worden naar hun bedoelingen, naar hun idealen, naar hun streven, naar het doel, dat zij nastreven, doch uitsluitend naar het doel, dat zij bereiken.

Het is een andere les der geschiedenis, dat het weinig zin heeft vast te houden aan een uitgangspunt, aan een doelstelling, aan een conceptie, zoodra de praktijk heeft aangetoond, dat men, daaraan vasthoudend, de realiteit loslaat.

Het is tenslotte nog een ervaring, welke de geschiedenis heeft bevestigd, dat de hoogste eisch aan eenig staatkundig beleid te stellen, ligt in het zorgvuldig onderscheiden van beginselen welke onaantastbaar zijn eenerzijds en van doelstellingen, die bereikbaar zijn wijl de werkelijke verhoudingen dit toelaten.

Zoo ligt, wat de Indische politiek betreft, thans vast, dat het op dit oogenblik inzake Indië gevoerde beleid de instemming heeft van de meerderheid in beide Kamers der Volksvertegenwoordiging. Laat men de communisten — wier hartelijke instemming wellicht de regeering ietwat verlegen maakte — buiten beschouwing, dan blijft toch het feit, dat zowel in de Eerste Kamer als in de Tweede Kamer de beide regeeringspartijen het Indische beleid steunen.

Dit is een voldongen feit.

Men kan het betreuren. Men kan van oordeel zijn, dat hiermede Nederland en Indië onherstelbare schade lijden. Men kan met een rijke keur van argumenten aantonen, dat een ander beleid den voorkeur had verdiend en tot betere resultaten gevoerd zou hebben.

Deze overwegingen echter doen niets af aan deze realiteit: dat nu eenmaal een stevige meerderheid van de volksvertegenwoordiging het Indische beleid, zooals het thans gevoerd wordt, steunt. Het blijft een hoeksteen van ons democratisch staatsbestel, dat een dergelijke parlementaire beslissing aanvaard en geëerbiedigd wordt, zij het dan, dat eerlang een Grondwetsherziening noodig is.

Het staat dus vast dat de Nederlandsche regeering, die zich thans van de instemming verzekerd heeft der beide Kamers van de Staten-Generaal, het Indisch beleid zal voeren op den basis van:

1. voor Java en Sumatra het accord van Linggadjadi, zooals het in de Tweede Kamer is verklaard, geïnterpreteerd en toegelicht;
2. voor overig Indië, behalve Borneo, de staat Oost-Indonesië;
3. Later voor Borneo een vergelijkbaar statuut, waarbij men voor Nieuw-

Democratie? Goede verstandhouding?
Deze recente foto uit Nieuw-Guinea geeft een antwoord, dat met name door onze Angel-Saksische bondgenooten wel gehoord mocht worden.... Van links naar rechts: Frederik (een ras-echte Papoea), Jacqueliëntje Dorst (uit Nijmegen) en de 1e luitenant van het K.N.I.L. Raden Sadelië.

Guinea nog naar een vorm zoekt voor een ietwat afzonderlijken status.

Dit is dus, formeel en officieel, de Nederlandsche politiek inzake Indonesië. Nogmaals: men kan betreuren, dat zij zoo tot stand kwam, maar men kan de wetmatigheid naar Nederlandsch recht en naar Nederlandsche opvattingen van democratie niet langer ontkennen.

Als wij dus van vandaag af het Indische beleid beoordeelen, zal dit oordeel moeten steunen op de *resultaten*, waartoe het leidt. De Regeering, thans het volle pond verkregen hebbende van de erkenning, dat haar Indische politiek naar democratische wet en zede wordt gevoerd met instemming der volksvertegenwoordiging, heeft thans alleen het oordeel te verwachten over de *vruchten* eener politiek, die zelve als voldongen feit erkend moet worden.

Op dit oogenblik staat daarbij vast:

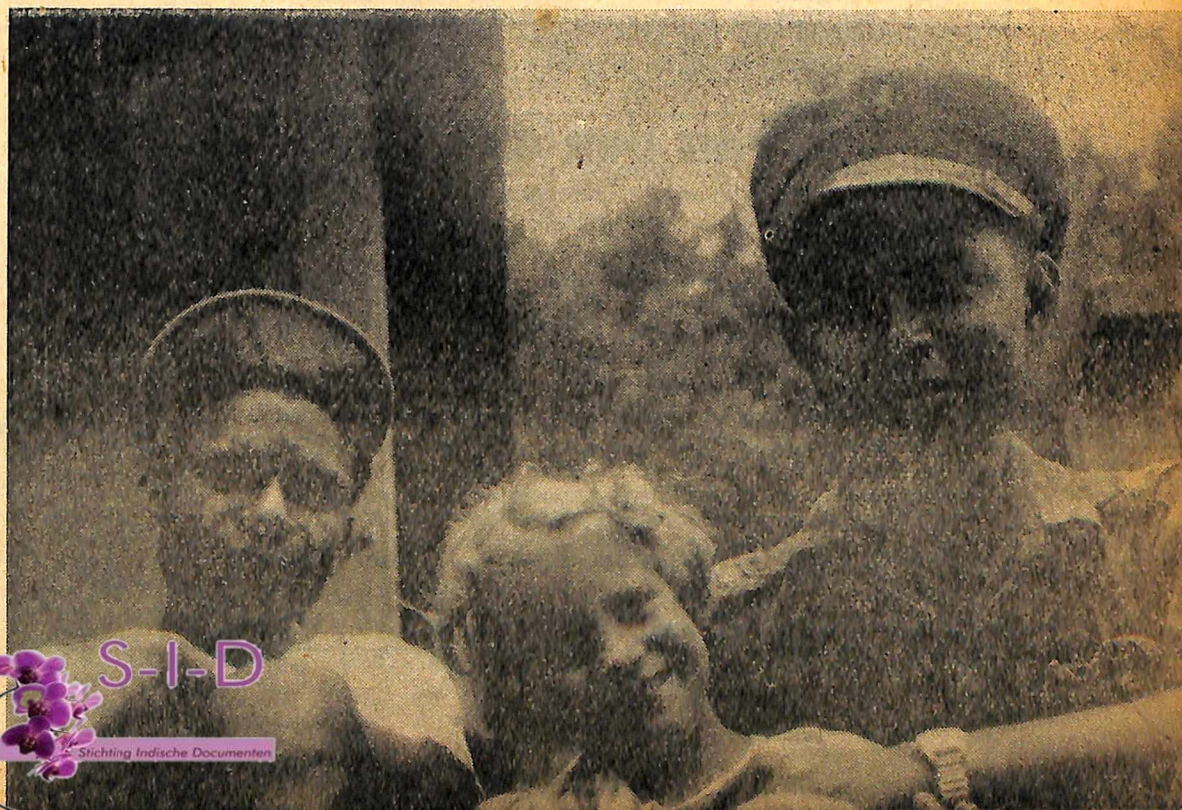
dat het K.N.I.P., de Indonesische „volksvertegenwoordiging“, Linggadjadi *niet* aanvaard heeft, Soekarno's weigering terzake ondersteunend;

dat de republikeinsche kringen op Java nadrukkelijk ook de resultaten van Malino, met name den Staat Oost-Indonesië, aanvechten en onaantastbaar verklaren;

dat het economisch beleid beheerscht wordt door een zeer ernstig conflict, waarbij de regeering der Vereenigde Staten zich formeel verzet tegen bemoeiing der Ned.-Indische regeering met den export van de republiek.

Dit zijn de hoofdtrekken der situatie.

Men kan slechts wenschen, dat de Nederlandsche regeering eenmaal, als zij verantwoording zal moeten afleggen over de *resultaten*, zij recht zal hebben op dezelfde instemming, die zij voor haar *doelstelling* in de Staten-Generaal verwierf.

S-I-D

Hoe

is het

Kerstrapport ?

Is het behoorlijk? Gelukkig! Is het minder goed? Dan is het zaak, na te gaan, of voor Uw zoon of dochter wel het juiste type school is gekozen. Of waarop speciaal gelet moet worden, wil het volgend rapport beter worden. Het kost méér dan alleen studiegeld, indien Uw zoon of dochter niet mee kan op school; het kost ook zelfvertrouwen en levensgeluk. Zekerheid verschaft U een psychologisch-, psychotechnisch-, graphologisch- en medisch onderzoek op het

PSYCHOTECHNICUM

der

NED. STICHTING VOOR ORGANISATIE

Achter St. Pieter 23-25 UTRECHT, Tel. 16484 en 12328

- Totale kosten f 40.—.
- Rapport binnen enkele dagen.

Restaurant „Corner House”

ROTTERDAM

Telef. 31764 Mathenesserplein 31

Tijdschriften voor Indië

Het hoofdbestuur van het Ned. Roode Kruis doet een beroep op U ten behoeve van Uw land- en rijksgenooten in het verre Oosten, die dringend behoefte hebben aan recente lectuur. Helpt hen door een abonnement op dit blad af te sluiten (door f 6,— te storten op gironummer 14574 van Oost en West) ten name van de afd. BARK, Hoofdbestuur van het Ned. Roode Kruis, Den Haag, dat voor onmiddellijke doorzending zorg draagt. Adresseering aan particulieren in Indië is niet mogelijk.

G. J. R. VAN DER GAAG & ZN

Groenmarkt 27, Den Haag
Telefoon No. 112512

Drogerijen - Chemicaliën

*Depôt der meest bekende
Binnen- en buitenlandsche Spécialité's*

Stelt U belang in de verschijning van een Encyclopaedie, volgens een geheel nieuw systeem, waarbij vele bezwaren, die tegen de van oudsher bekende encyclopaedie bestaan zijn opgeheven? Zoo ja, vraagt dan toezending, bij verschijning, van een prospectus betreffende de E.N.S.I.E

Boekhandel P. v. Ketel

G. J. VAN DRIMMELEN, L. v. Meerdervoort 198b
's-Gravenhage, Telefoon 330481.

U gaat naar Indië ?

Dan een

Wereld-Ongevallen-Polis

van „De Zeven Provinciën”

Ongeacht waar U zich ter wereld bevindt, of U reist per SCHIP of per Vliegtuig,

„De Zeven Provinciën Wereldpolis” is steeds geldig, met inbegrip van het Molestrisico.

Uw Makelaar
verschafft U
gaarne
inlichtingen

Vandaag een cliënt
Morgen een vriend.

Assurantie-
Maatschappij

„De
Zeven
Provinciën”
n.v.

Javastraat 1a
's-Gravenhage

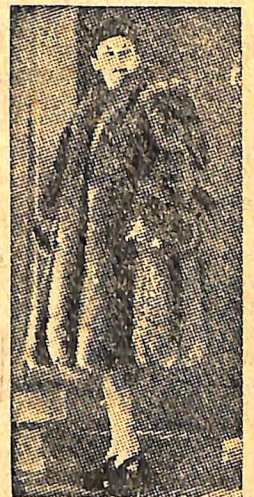
BONT- MANTELS

- Pracht collectie
- Chique pasvorm

Peperzak

„Beheerscht het vak”

Edisonstr. 126, Tel. 33.45.32, Den Haag

Hoû en Trouw

bij „De Schouw”

Witte de Withstr. 80
J. J. Dekker

ROTTERDAM

Operastudio

VAKOPLEIDING VOOR JONGE KUNSTENAARS
in vocaal-dramatische kunst, operette- en opera-koor

Instuderen ensembles en fragmenten, dramaturgië en analyse inbegrepen. Opvoeringen door de jonge kunstenaars worden voorbereid.

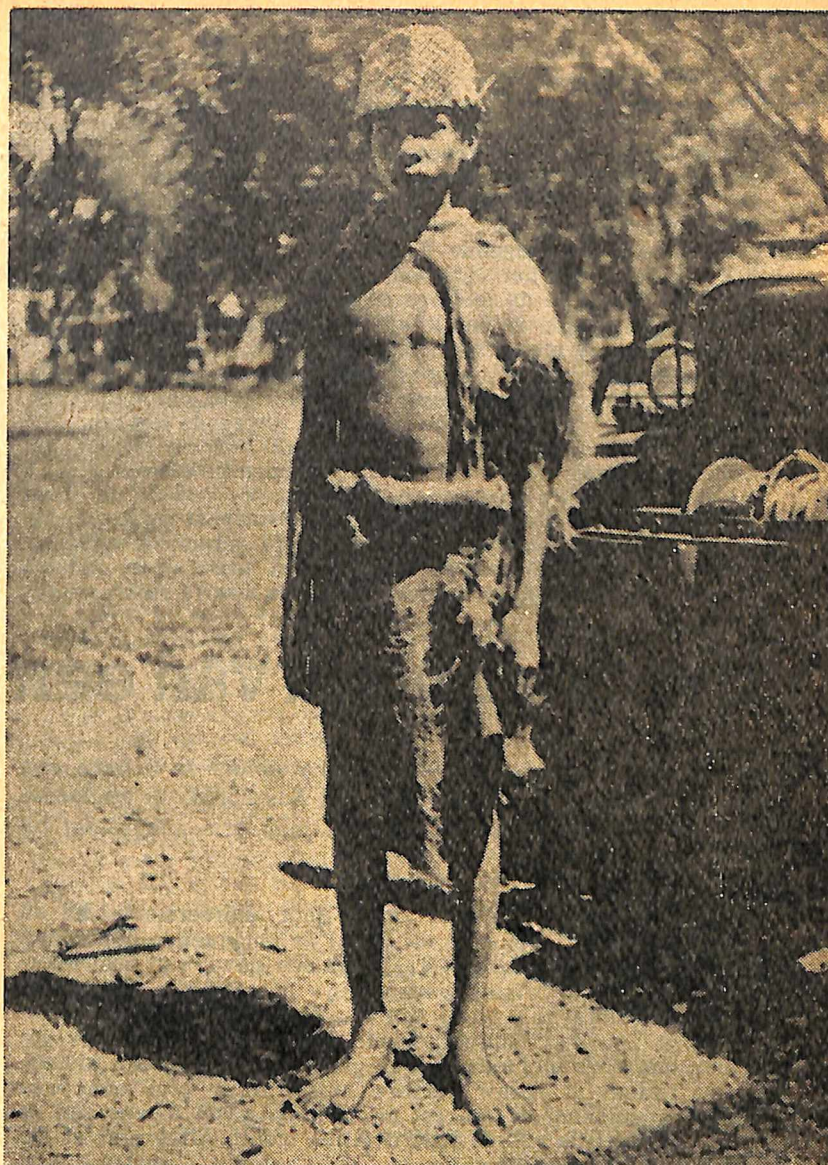
Inlichtingen: Schepenstraat 89A, Tel. 45499, Rotterdam

Reddingswerk van ons Roode Kruis in Indië

Langs de achtergalerij van de administrateurswoning van de suikerfabriek van Watoetoelis, bij Soerabaia, trekt een lange rij mannen, vrouwen en kinderen. Het Roode Kruis is vandaag in Watoetoelis begonnen met het verstrekken van voedsel.

Er was niet veel „reclame” voor noodig om de honderden, die nu op het vooreif wachten, hierheen te krijgen. In twee lange rijen staan ze opgesteld: rechts de sterk ondervoeden, de hongerodeem-patiënten, links de nog niet totaal verzwakten. Bij een tafeltje moeten zij hun naam opgeven.

Daar staan nu Moenti en Soemillah, twee kleine hummeltjes, bleek en mager, de buikjes sterk opgezwollen, gekleed in gaten, die door enkele draden bij elkaar worden gehouden. Schuw nemen zij hun kaart in ontvangst. Daar kunnen ze nu een maandlang, tweemaal per dag een portie soep en wat kaakjes op halen. Moenti heeft een leelijke zweer op haar voet. „Als die morgen niet verbonden is, als je morgen niet bij den dokter bent geweest, krijg je geen eten meer”. Het klinkt een beetje barsch en de kleine Moenti kijkt mogelijk nog verschrikter en lijkt nog hulpelozer. Dan schuift ze — haar zusje voortduwend — verder in de lange rij, in de richting van de groote ketel dampende soep. De opscheplepel is voortdurend in beweging. Tien, twintig, honderd, driehonderd maal verdwijnt hij in de groote pan. Moenti en Soemilah zitten nu allang op het achtererf tusschen honderden anderen. Zij hebben hun kaakjes en de soep op, de blikjes leeggelikt en wachten nu op de uitdeeling van kleding. Maar de groote lepel gaat nog maar steeds door. De lange rij wil niet korter worden.

Minstens 40 percent van de bevolking in de bevrijde streken is in zakken gekleed.

„Vanmiddag tweemaal zooveel klaar maken”, zegt de heer Hazenberg, de leider van het Roode Kruis. Dat klinkt zoo heel eenvoudig: tweemaal zooveel klaar maken. Maar weet U hoeveel moeite het 't Roode Kruis kost, hoeveel problemen er opgelost moeten worden, voor het benoedigde voedsel, voor alle ingrediënten bij elkaar zijn? Dat moet uit alle hoekjes en gaatjes vandaan gehaald worden, dat moet vaak zwart worden gekocht.... Maar het komt er. Het moet er komen, want Moenti en Soemilah en al die anderen, die nog maar steeds toe blijven stroomen, zijn uitgehongerd. Per maaltijd krijgen zij een kwart liter soep en een paar kaakjes. De soep is bereid van katjang idjoe, corned beef, uien en havermout. „We bereiken er wonderen mee”, vertelt de heer Hazenberg. De porties lijken klein, maar als U over 14 dagen terug komt, zult U zien, dat velen er te veel aan hebben. Je ziet de menschen met den dag aansterken. Straks gaat het Roode Kruis hier ook de dessa's in. Dan worden de totaal uitgeputten, die te zwak zijn om zelf naar de gaarkeukens te komen, bezocht en verzorgd.

In de ruime achterkamer van de administrateurswoning liggen groote stapels UNRA-kleding, balen wol. Ze worden netjes gesorteerd voor mannen, vrouwen, meisjes, groote en kleine kinderen. Voor de deur staan ze al in een lange rij te wachten. We loopen er langs en zoeken naar menschen, die in jutelappen gekleed zijn. Dat waren we tenminste van plan, maar het is niet noodig. Want ze staan overall, hier twee, daar vier, vlak voor ons een paar. Minstens 40% is in zakken gekleed. Wat de anderen dragen kan men eveneens moeilijk den naam van kleding geven. In kleine groepjes gaan ze naar binnen en dan geschiedt het wonder. In een kamer, die naast die met de kleding ligt, vindt de groote gedaanteverwisseling plaats. Daar worden de oude lorren uit- en het nieuwe goed aangetrokken. Bedelaars, verschoppelingen, een leger van haveloozen ging naar binnen. En ga nu eens op de voorgalerij staan. Dan kunt ge diezelfde menschen voorbij zien komen. Dan ziet ge het wonder, dat zich in enkele minuten heeft voltrokken en dat zich blijft voltrekken, urenlang.

Op het voorerf wappert de Roode Kruis vlag. Niet alleen in

Op het achtererf wachten zij geduldig op de uitdeeling der kleding.

Watoetoelis staat zoo'n vlag. Ook in Tjermee en in Driaredja en in Gedangan en straks in Sidoardjo en in nog andere plaatsen. Duizenden werden reeds geholpen. Duizenden zullen ook geholpen worden. Een maand, twee maanden komen zij onder de witte vlag met het Roode Kruis en dan zijn ook zij weer menschen. Dan zijn hun lorren en vodden verteerd door het vuur, dan is de knagende honger verdwenen, dan is er een streep gezet onder het verleden, dan zal er weer een toekomst zijn. Het Roode Kruis leidt ze er heen.

Nog even nemen we een kijkje op de vlakbij liggende suikerfabriek. Daar is men alweer aan het werk. De fabriek wordt schoongemaakt, de daken gerepareerd, het fabrieksterrein opgeruimd. „Met tientallen, vertelt de heer Winia, een oud-geëmployeerde van de fabriek, die zijn intrek alweer in het fabrieks-complex heeft genomen, komen de werkkrachten terug. „Als straks de fabriek maar weer draait, zegt men in Watoetoelis....”

Van Watoetoelis gaan wij naar Sidoardjo, waar de heer Hazenberg de inrichting van een Roode Kruispost moet voorbereiden. Onderweg passeeren wij een leege gerampste melasse-opslagplaats. De rampassers hebben hun werk goed gedaan. Het dak van de goedang is ingestort en de zwarte suikerstroop,

die normaal gebruikt wordt als veevoer of om er spiritus uit te bereiden, is uitgevloeid. In de heele omgeving is de grond doordrenkt van de stroop. Mannen en jongens zijn bezig de kleine plasjes, die hier en daar staan, leeg te scheppen en in blikjes op te vangen. Honger.

Op den passar van Sidoardjo staat dezelfde melasse te koop. Drie gulden vraagt men er per kilo. Vroeger kocht men daar 200 maal zooveel voor....

Het Roode Kruis helpt de hongerenden en de verzwakten, de haveloozen, en de uitgeputten. Slechts met de uiterste krachtsinspanning slaagt men er in dit tot stand te brengen. Vlak achter de suikerfabriek te Watoetoelis staat sinds enkele dagen een groot gebied blank. Dessa's zijn overstromd, wegen staan tot kniehoogte onder water, de padi is onder den waterspiegel verdwenen. De oorzaak van deze overstroming ligt buiten het door de Nederlanders gecontroleerde gebied. Daar stroomt het water binnen door een groot gat in den dijk. Dat gat is daar opzettelijk gemaakt.

Lange rijen verdringen zich in Watoetoelis voor de gaarkeuken van het Roode Kruis. Even buiten Watoetoelis wordt voedsel vernietigd. Met opzet. Krankzinnige wereld.... J. P.

Herinneringen van een Indische doktersvrouw

Het was in de oorlog 1914—18. Wij woonden in Grisse, een heel klein plaatsje ten Noorden van Soerabaja. Er heerschte pest op Java, en mijn man was als jong arts aangesteld bij de pestbestrijding.

En wij trokken er in onze Dodge (het allereerste model en de trots van ons leven!) op uit om al de omgevende gehuchten en dessa's te controleren. Waar zich een geval van pest voerde, werd de bevolking onmiddellijk in barakken geïsoleerd en het besmette huis werd met huisraad en al verbrand. Uitzwavelen zou het Gouvernement duurder te staan zijn gekomen dan deze methode. Nu kregen de menschen een keurig, frisch, rattenvrij, nieuw bamboe huisje terug plus een paar tientallen gulden om de rest bij te koopen. En dan waren ze de koning te rijk! Alles frisch! Alles mooi! Alles nieuw! De Javaan is dol op „nieuw”.

Als mijn man met een groot gebaar zijn portemonnaie uit zijn achterbroekzak trok, er een paar bankjes uithaalde, en hun bovendien nog een nieuw huis beloofde, dan aanvaardden ze de verplichtte kamp-isolatie met een blijde glimlach. Als ze daarna weer naar huis mochten, kregen ze een nieuw huis — heelemaal nieuw! — van Kandjeng Goepernemen! Het in brand gestoken huisje werd een vreugde-kampvuurtje!

Dank zij deze maatregelen bleven de gevallen van pest in ons ressort tot zeer weinigen beperkt. Een enkel geval van longenpest deed zich voor. Dat was erg. Longenpest is zéér besmettelijk en bijna altijd dodelijk. Er waren doktoren, die zich niet eens bij de patiënten waagden. Je kon er toch niets aan doen. Het was een kwestie van uren. De moedigen onder de medici wapenden zich met een gazen masker. Ik mocht nooit mee, als we bericht van longenpest-gevallen kregen. Zoover ik mij herinner, zijn er in ons ressort maar twee gevallen van geweest. Gelukkig!

In Semarang en Soerabaja heeft het toen erg gewoed. En vele Javanen hebben geen idee van hygiëne of prophylaxis. Dat zoo'n heele stad potdicht moet blijven om het land buiten de stad te beveiligen, je kréég het er niet in! Als kleine kinderen slopen ze er, waar ze maar konden, stiekum uit, en... brachten de infectie over. Dag en nacht moesten zusters, dokters en politie waken om barakken streng geïsoleerd te houden en die gevaarlijkste aller ziekten binnen de perken te houden. Als er toen niet zoo weergaloos hard en met zooveel opoffering gewerkt was, zouden duizenden Javanen het slachtoffer van de ziekte zijn geworden, die nu zelfs in de genoemde groote steden tot honderden beperkt bleef.

Ik geloof niet, dat men zich hier in Holland een begrip kan maken, wát dat beteekent ten opzichte van een miljoenenbevolking, die zulke maatregelen met hun gewone, serene glimlachje beschouwt als weer zoo'n opgewonden dwaasheid van de Blanda's. Daartegen te moeten vechten, dag en nacht, en elke minuut van dag en nacht, die barakken te moeten bewaken om te zorgen, dat niet goedhartige bloedverwanten snoepgoed binnensmokkelden... van een mensch, die of stervend of ten doode gedoemd was, en er de besmetting door mee naar buiten te smokkelen! Kunt U beseffen, wat een spanning het was voor de zusters, die — alhoewel ook van gazen maskers voorzien — en uiteraard de allerbeste voorzorgen nemend,

tòch wisten: over een uur heb ik het misschien zelf! — en die doorgingen met hun liefdewerk, en die dan tòch nog voortdurend strijden moesten tegen het gebrek aan begrip van de bevolking.

Dat hebben wij in Grisse niet zelf meegemaakt. Maar je hoorde natuurlijk alles. Er was een voortdurende communicatie tusschen Soerabaja en de kleinere, omliggende plaatsjes.

En mijn hart bloedt, als ik er aan denk, dat er nú eens pest zou uitbreken op Java... de bevolking zou gedecimeerd worden!

Wat de doktersvrouw bij dit alles doen kon?

Niet veel. Ik chauffeurde. Als je het tenminste chauffeurs wilt noemen. Een keer heb ik onze dierbare Dodge bijna de rivier ingereden, als mijn mijn niet prompt het stuur had gegrepen en ons tegen 'n paal op had geramd, zoodat wij „alleen maar” een wachtpost omver reden, met balken en dak en al, hetgeen ons zes florijnen kostte. (Wij vonden dat erg duur en verdachten den kapala kampong er van, er een slaatje uit te hebben geslagen!). En wij waren nog maar heel kort getrouwd; mijn man vond de prestatie nog niet eens zóó gek! Maar ik had totaal geen aanleg voor chauffeurs; de lessen waren dan ook alleen bedoeld geweest in onze verlovingstijd als argument, dat ik persé mee moest op tourné! Maar na deze mislukte poging tot moord op onze kostelijke eerste auto heb ik verder genoeg genomen met de plaats náást den chauffeur (i.c. mijn man).

Maar ik deed veel van het praatwerk, omdat ik de taal veel beter sprak dan mijn man. Hij beweerde meestal het omgekeerde van wat hij bedoelde en dat werkte niet altijd verduidelijkend. En vooral als er eens een standje valt uit te deelen, is zoo iets niet gewenscht. Dit klinkt vreemd, waar mijn man toch ook in Indië op school was geweest. Maar stadskinderen kennen over het algemeen weinig van de taal. Mijn eigen kinderen later ook. Wat spreken zij voor Maleisch? 's Morgens zitten zij op school. Hun gesprekken tot de bedienden bepalen zich in den regel tot het vragen om iets wat ze hebben willen, bijv. een glas ijswater of sinaasappelsap, zoodat de conversatie (en hun maleisch) zich beperkt tot: „Minta ajer ès”, of „minta ajer djerok”. De kinderen, die buiten zijn opgevoed, leeren het natuurlijk in de perfectie. Maar overigens leer je de taal pas later, als je hem moet spreken in je huishouden of, zooals mijn mijn, in zijn beroep.

Maar in die tijd hadden wij nog weinig oefening en de een leert een taal nu eenmaal gemakkelijker dan de ander; en mijn talenknobbel was grooter dan die van mijn man (hetgeen voor de eerlijkheid ook wel mócht!). Zoodat ik de gesprekken meestal voerde, en mijn man zich hulde in een zwijgend aureool van wijsheid en goedheid.

Hij had ook de schepencontrôle. De rijst werd n.l. voornamelijk uit China en Voor-Indië ingevoerd (onze eigen mooie rijst ging naar Holland en Europa). En pest wordt, zooals U waarschijnlijk wel weet, veroorzaakt door ratten en die ratten zaten in de zakken met ingevoerde rijst, zoodat men — wilde men een werkelijk effectieve pestbestrijding hebben — zeer zeker moest zorgen, dat de rijst pestvrij binnen kwam. Dat maakte een uitzwaveling van de schepen vóór de lossing noodzakelijk. Grisse is een reede, geen haven. En ontelbare malen heb ik met mijn man in het kleine sloepje gezeten, dat

hem naar de groote vrachtschepen moest brengen. Een enkele maal, als de politie hem zelf niet noodig had, mochten we de politie-motorsloep hebben en dan waren we de koning te rijk. Want dat geschommel in die kleine, onvast liggende sloepjes was heusch niet altijd leuk, en bij zwaar weer zelfs heel onaangenaam. Een keer is mijn man zelfs bij het uitstappen gevallen en heeft een rib gebroken. Zoodat hij al met al niet dol was op dit onderdeel van zijn ambt.

Nu bestond de regeling, dat de dokter ná tien uur 's avonds geen schip meer behoefde na te kijken. Dan moest het blijven liggen tot de volgende morgen. Maar elk uur langer liggen kost een schip vele tientallen guldens en zoo'n heele nacht loopt in de honderden. Zoodat het een eeuwig geharrewar was van schepen, die net éven over tien binnenvaren kwamen en die dan héél nederig en héél vriendelijk aan den piepjongen dokter lieten verzoeken, of die alsjeblieft nog komen wou. Hetgeen

de piepjonge dokter dan ook altijd gracelijk en genadiglijk deed. Tot er eens op een leelijke, stormachtige avond zoo'n schuit een heel eind óver tien binnenvaren en de kapitein een zeer kort aangebonden en onvriendelijke ORDER zond, of de dokter maar direct wou komen. Waarop de dokter prompt op zijn achterste beenen ging staan en het lekker vertikte!

Ja, — de kapitein was in het ongelijk. Maar de zaak werd hooger op gebracht, tot bij den Hoofdinspecteur van de B.G.D.-afdeeling Pestbestrijding! En dat was in Indië al precies hetzelfde als hier of waar ter wereld ook — als een piepjong grasvinkje het aan de stok krijgt met een heel hooge oome, dan trekt het grasvinkje aan het kortste eind.

En dit „korste eind” was dan ook het eind van onze „pest-tijd” in Grissee. Er werd een andere, oudere, soepelere dokter aangesteld. Gelukkig was de epidemie toen ook vrijwel afgelopen.

J. F. GROES—VAN DELDEN

Nieuw Guinea in 1947 (BIZONDERE CORRESPONDENTIE)

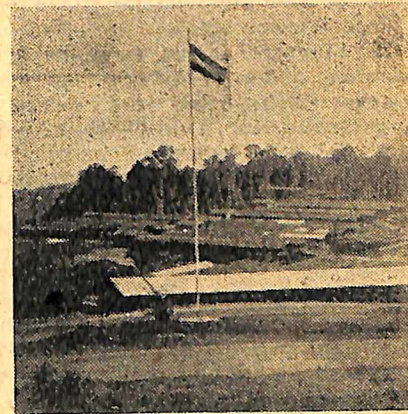
Op het publicatiebord van de „Plancius” staat: „Aankomst te Nieuw Hollandia morgenochtend 9 uur”. Dat wil zeggen vroeg op om vooral niets te missen. Als ik 's morgens om 6 uur aan dek kom, blijkt dat de „Plancius” gedurende den nacht reeds dichter onder de kust van Nieuw Guinea is gaan varen. Zoover het oog reikt zien we het geheele land met bosch bedekt. Direct uit de kust oprijzend terrein, de achtergrond gevormd door hooge bergen, van sommige waarvan de top niet te zien is, verborgen achter wolkenmassa's. Op vele plaatsen langs de kust zien we een sterken afslag door het geweld van de zee. Tot 8 uur lukt het mij niet temidden van deze uitgestrekte bosschen een teeken van leven te bespeuren. Dan echter ontdek ik door de kijker eenige kleine lichte vlekjes, het blijken barakken te zijn. Als we nader komen, zie ik er meer, verspreid over een groote oppervlakte.

De „Plancius” wendt den steven naar rechts en we varen de haven van Hollandia binnen. De grond in dit gedeelte van Nieuw Guinea is rood en deze roode kleur geeft het toch al indrukwekkend geheel een zeer eigenaardig cachet. Als we aan de kade komen, blijkt, dat de heele opzet echt het stempel van Uncle Sam draagt. Groote loodsen zie ik, opgetrokken van het ijzer dat men elders voor het maken van vliegvelden gebruikt. Ik ga allereerst een kijkje nemen op het bureau van den Korpscommandant, ondergebracht in een barak. Alle barakken zijn van het half ronde type. Van binnen keurig geschilderd en rondom voorzien van muskietengaas. De Amerikanen hebben alles ruim gebouwd en men is hier van alle gemakken voorzien. Elk huis heeft zijn thermosemmer, waarin met behulp van geschaafd ijs de spijzen en dranken koud gehouden worden. Hier denkt men werkelijk in een uthoek te komen waar wel het een en ander zal ontbreken en men treft een service aan, waar menige groote plaats op Java jaloersch op zou zijn. Ik ga een wandeling maken door het kamp en een onderofficier werpt zich vrijwillig op als gids. Aan zijn praten kan ik merken, deze man is trotsch dat hij mij dit mag laten zien. Hij geniet van mijn enthousiasme. De vrijgezellen zijn ondergebracht in aparte barakken. De gehuwde onderofficieren hebben elk een huisje apart. Alle woonruimte is muskietenvrij uitgevoerd. De „Prinses Irene Cantine” blijkt een comfort te bezitten zooals ik nog nergens in Indië zag. Hieruit blijkt, dat niet alleen Amerikanen iets groots kunnen maken, want deze cantine is door onze mannen zelf gebouwd. Een groote dansvloer in het midden, aan een zijde daarvan een groot podium voor de band, aan de andere zijde der zaal een groot tooneel, met afmetingen die doen denken aan een Hollandsch tooneel in een groote provincie stad. Keurig beschilderd en smaakvol met lampjes gehangen is dit een cantine die den naam „Prinses Irene” met eere draagt.

Voor den middag staat een tocht op het programma naar het achterland. De fantastische omgeving van de haven heeft mijn verwachtingen hoog gespannen. Wat ik echter te zien krijg, gaat mijn stoutste verwachtingen te boven. De tocht gaat over wegen van 8 tot 10 meter breedte, allen door de Amerikanen aangelegd. Voor den oorlog bestond hier practisch nog geen wegennet. Deze heele streek is door de Amerikanen opengelegd. Er zijn momenten geweest in den oorlog dat hier 100.000 Amerikanen gelegerd waren. Allen ondergebracht in verspreid liggende kampen. Het grenst aan het ongelooflijke als men hoort in welk tempo dit alles tot stand kwam. De weg tot voorbij Kota Baroe, 26 mijl, maakten ze in 18 dagen met 30.000 man. Het vliegveld legden ze aan in 6 dagen. De door hen gebouwde wegen zijn alle macadamwegen. Zij verkeeren

thans nog in een schitterenden staat, niettegenstaande er den laatsten tijd weinig aan wordt gewerkt, wegens gebrek aan arbeidskrachten. Zij slingeren zich door het land, nu eens door dalen, dan weer snel oprijzend tot hoog in de bergen. Hierdoor heeft men op verschillende plaatsen een prachtig uitzicht op de baai. Allereerst voert de tocht mij naar de S.O.P. (School Opleiding Parachutisten). Dit kamp ligt 6 mijl van de haven in de bergen met een pracht uitzicht op zee. Op de S.O.P. worden de menschen aan een uiterst zware training onderworpen en ik krijg fantastische verhalen over recordprestaties te hooren. Wij rijden weer terug naar de haven en gaan door in oostelijke richting: Kota Baroe. De weg stijgt vrijwel onmiddellijk snel de bergen in, dwars door het oerbosch. Het valt mij op dat de vegetatie hier zoo geheel anders is dan op Sumatra en Java. Boven uit de bergen een prachtig gezicht op de baai, duidelijk ziet men hier de samenvloeiing van het meer Sentani met de zee. Terzijde van den weg steeds weer groote open terreinen in de typisch roode kleur, waar eens de groote kampen stonden. We passeeren de plaatsen waar de groote dumps geweest zijn en thans staat op verschillende plaatsen nog een massa materiaal. De weg buigt landwaarts en volgt langen tijd den oever van het meer Sentani. Prachtige doorkijken op het meer, hier en daar verspreid langs den oever, verschillende kleine Papoea-nederzettingen, alle in het water gebouwd. We rijden Kota Baroe, de plaats die men als hoofdplaats van dit gebied had gedacht, binnen. Na alles wat we tot nu toe aan aanleg en barakkenbouw hebben te zien gekregen, is dit, Kota Baroe, een teleurstelling. Een samenraapsel van alle mogelijke soorten huisjes en barakken, alle gedekt met roestig zink. Het geheel maakt een slordigen en vuilen indruk en ik ben dan ook blij als we Kota Baroe verlaten en ik weer genieten kan van de prachtige natuur. We slaan voorbij Kota Baroe een zijweg in en rijden dwars door een grooten dump. Hier staan nog honderden auto's en geweldige massa's auto-onderdeelen te verroesten. De Amerikanen hebben reeds een massa overtollig materiaal het ravijn in gereden. Deze dump ressorteert onder het Burgerlijk Bestuur.

Het einddoel van onzen tocht is het opleidingskamp „Sentani”, 26 mijl van Nieuw Hollandia. In dit kamp worden Papoea's opgeleid tot soldaat. Daar echter door de ook naar hier overgekomen terroristen aan de Papoea's is verteld, dat Papoea eigenlijk lafaard beteekent, heeft de Papoea zich zelf den naam van Meester gegeven. Vandaar dat het Regiment, dat eigenlijk Papoea Regiment zou moeten heeten, thans maar wordt aangeduid als „Bat. Hulptroepen”. De Papoea kan trotsch zijn op zijn kamp. Keurig onderhouden, zowel binnen als buiten de barakken. Overal in het kamp bloemen (dit valt te meer op daar men hier in de buurt weinig bloemen ziet).

Hoog waait de Nederlandsche vlag boven het kamp-aan-zee te Hollandia, waar parachutisten voor het K.N.I.L. worden opgeleid.

Deze menschen is het aan te zien dat ze het fijn vinden militair te mogen zijn. Over hun prestaties hoor ik niets dan lof. Blijken meesters te zijn in het besluisen van den vijand. Voetballen doen ze twee uur achter elkaar. Hindernissen worden vier à vijf maal achter elkaar genomen, zonder dat ze teekenen van vermoeidheid vertoonen. Een man die wil gaan jagen vraagt zijn commandant één patroon en komt met een varken thuis. Het kamp ligt zelf in een vlakke, omringd door hoog bergterrein. De grond lijkt mij uiterst vruchtbaar. Ik zag mais, papaja en andere gewassen zeer rijk vrucht dragen.

Dit is het verste punt van den tocht en we keeren langs denzelfden weg naar Nieuw-Hollandia terug. Onderweg hebben we nog een aardig gezicht op het hoog in de bergen liggende kamp van Generaal MacArthur. Dit kamp ligt op een der hoogste toppen en vandaar uit kan men het geheele landschap overzien. De omringende natuur is zoo mooi, dat we veel te vlug naar mijn zin naar Nieuw-Hollandia terug moeten. Gedurende den tijd, dat ik hier onder deskundige leiding heb mogen rondzien, is mijn conclusie betreffende de mogelijkheden in de toekomst als volgt:

Nieuw Guinea heeft een groot probleem en wel dat der arbeidskrachten. Als men kans ziet en m.i. is die kans er, dit probleem op te lossen, gaat Nieuw Guinea een groote toekomst tegemoet. Hier is plaats voor duizenden menschen, die de handen uit de mouwen willen steken.

De Amerikanen hebben het bed voor ons opgemaakt. Een netwerk van wegen heeft het achterland bereikbaar gemaakt. Zonde en kortzichtig zou het zijn als wij Hollanders deze voor den oorlog opgezette plaats thans voor het werk des vredes verloren lieten gaan. Elders in den Archipel zit men met overschotten overbevolking, waar men geen raad mee weet. Hier op Nieuw Guinea is plaats.

v. H.

DE ZUID-CELEBESRAAD

Te Makassar is een vergadering van den Zuid-Celebesraad gehouden, onder voorzitterschap van den resident, dr. C. Lion Cachet. Onder meer werd in deze vergadering de staatkundige organisatie van Zuid-Celebes besproken. Hieromtrent is een nota ter tafel gebracht, waarin van regeeringszijde de raadzaamheid wordt geformuleerd, dat, alhoewel dit raadscollege het grootste deel van zijn taak heeft vervuld, het toch als vertegenwoordigend lichaam blijft voortbestaan tot de geprojecteerde nieuwe raad en bestuurscolleges hun taken hebben aanvaard.

De omschrijving van de taak van den tegenwoordigen raad zou dan als volgt luiden: het voorbereiden van de staatkundige hervormingen en het voorstaan van de belangen van Zuid-Celebes. De geprojecteerde raad zal mede-wetgevend zijn en een mede-besturende taak hebben.

Nadat een tweetal nieuwe leden van den raad was bevestigd en in de vacatures, ontstaan door het benoemen tot raadsleden in het kabinet van Oost-Indonesië was voorzien, aanvaardde de vergadering de benoeming van den nieuwen secretaris van den raad, dr. A. Stolk.

Een zeer levendige discussie ontlokte het agendapunt: wederinstelling van den stadsgemeenteraad Makassar. Hierbij werd besloten het voorloopig college van B. en W. aan te vullen met een drietal wethouders, die, in afwachting van regelmatige gemeenteraadskiesingen, kunnen worden benoemd door den voorzitter van den Zuid-Celebesraad.

De Zuid-Celebesraad besprak de wenschelijkheid tot het instellen van een uitvoerverbod van mais. Geldende overwegingen hiervoor zijn, dat door den laten en onvoldoenden regenval, alsmede door het optreden van terroristen, de rijstooft niet vast te stellen is. De voedselsituatie in Indonesia Timoer is thans afhankelijk van den maisoogst. De vergadering constateerde een toenemenden export uit Celebes. Tengevolge van de groote vraag loopen de prijzen der uitvoerartikelen op.

Op uitnodiging van den Zuid-Celebesraad gaf de minister-president van Oost-Indonesië in de vergadering een toelichting over de conferentie te Den Passer. Minister-president Nadjamoeddin legde er den nadruk op, dat de nieuwe negara een soevereine staat is, waarvan de soevereiniteit slechts beperkt wordt door den wensch om vele zaken gezamenlijk te behandelen. Bijgevolg gaat de behartiging dezer belangen naar de federatie, evenals straks Nederland bepaalde bevoegdheden aan de Unie zal overdragen. Derhalve is Indonesia Timoer een grondwettelijke staat en geen autonome. Nadjamoeddin verklaarde, dat het kabinet voornemens is om speciale Dewan Agama's op te richten, waarin vertegenwoordigers van alle godsdiensten opgenomen zullen worden. De uitspraken der Dewan Agama's zouden dan bindend voor het kabinet zijn.

ERNSTIGE TOESTAND IN MEDAN

In den laatsten tijd is de economische toestand in Medan en omgeving aanzienlijk verslechterd, hetgeen tot uting komt in de enorme prijsstijging en de toenemende schaarschte aan goederen en levensmiddelen, aldus meldde het „Algemeen Indisch Dagblad" van 28 Februari.

De volledige stopzetting van de treinverbinding met het binnenland en de afsluiting van de waterleiding, dragen in niet geringe mate bij tot deze ontwikkeling van de situatie, die voor het niet onder de Nederlandsche distributie vallende gedeelte van de bevolking als een noodtoestand wordt geschetst.

Het hedendaagsche Medan biedt het beeld van een belegerde veste, waar steeds minder goederen binnenkomen, terwijl onder de bevolking van de perimeter, die reeds zeer onder de terreur lijdt, de ziekten zich uitbreiden.

Ook de reeds drie maanden door de republikeinen afgesloten waterleiding levert een bijdrage op voor de verbreiding van ziekten. Zoo zijn onder de bevolking reeds gevallen van typhus geconstateerd, die ontstaan zijn door het watergebrek.

Het hoofd van den distributiedienst heeft bekend gemaakt, dat voorloopig in Medan geen verstreking van suiker kan plaats vinden, terwijl de voorraden van margarine en cigaretten zijn uitgeput. Aangezien directe aanvoer niet is te verwachten, wordt uiterste zuinigheid aangeraden.

De prijzen van groente en fruit zijn in de afgelopen maanden sterk gestegen, terwijl het aan het distributiedienst onmogelijk is gebleken versch vleesch en visch tegen gecontroleerde maximumprijzen te doen afleveren. Het vrijlaten van deze prijzen heeft onmiddellijk een groote prijsstijging tengevolge gehad. Vleesch bijvoorbeeld is nog slechts „zwart" en dan sporadisch tegen zeer hoogen prijs verkrijgbaar. Vooral ook de Chineesche bevolking van Medan lijdt door het volkomen gebrek aan handel en bedrijf. De situatie wordt nog moeilijker doordat vele vluchtelingen de perimeter van Medan trachten binnen te komen om bescherming te vragen tegen de terreur.

Volgens verhalen over den toestand in het binnenland is het grootste gedeelte van de bevolking er daar nog slechter aan toe en is Sumatra's Oostkust financieel en economisch geheel uitgeput.

BATIKSARONGS

De invoer van grondstoffen voor de batikindustrie was voor den oorlog zeer groot. Zoo werd een kain ongeveer 115 millioen yards geïmporteerd, verdeeld over ongebleekt doek, de grey's, voor de goedkope sarongs en white cambrics voor de kwaliteitssarong. Wel is waar werden de grey's voor den oorlog hier te lande reeds vervaardigd maar het overgrote deel der doekgrondstof moest tezamen met alle verfstoffen en chemicaliën uit het buitenland komen. De was of paraffine werd voor het grootste deel geleverd door de hier te lande werkende petroleummaatschappijen, doch de hier gewonnen harssoorten leenen zich niet goed voor gebruik in de batikindustrie. Begrijpende met welk een textieltekort na de Japansche bezetting in Indonesië te kampen zou zijn, heeft de regering groote hoeveelheden grondstoffen aangekocht, welke in Australië werden opgeslagen. Het is tot dusverre niet mogelijk geweest deze grondstoffen hierheen te dirigeren vanwege de boycot der Australische havenarbeiders. Men heeft daarom naar andere bronnen moeten uitkijken en is er in geslaagd elders grondstoffen aan te koop en hierheen aan te voeren, zoodat in de maanden Juli en Augustus van 1946 door de centrale distributie-organen contact met de batikkers kon worden gezocht om daar de verstreking van deze grondstoffen de batikbedrijven weer op gang te brengen. Als eerste doel werd voor de tweede helft van 1946 de verwerking van 1500 balen weefsels gesteld, waaruit ca. 1.500.000 sarongs kunnen worden vervaardigd.

Tot dusver is de fabricage van batiksarongs alleen in Batavia weer aan den gang, doch de plannen voor de hervatting van deze industrie in andere plaatsen verkeeren in vergevorderd stadium en ook in de Buitengewesten, waar vroeger geen batikindustrie was, probeert men tot de oprichting van een eigen batiknijverheid te komen.

Door de groote prijsstijging der grondstoffen en het huidige hooge peil der loonen is de prijs der sarongs enorm gestegen. Kon men voor den oorlog voor f2.50 of f2.— een eenvoudige batiksarong koop, thans is de prijs hiervan ongeveer f 6.—.

Makassaarsche brieven

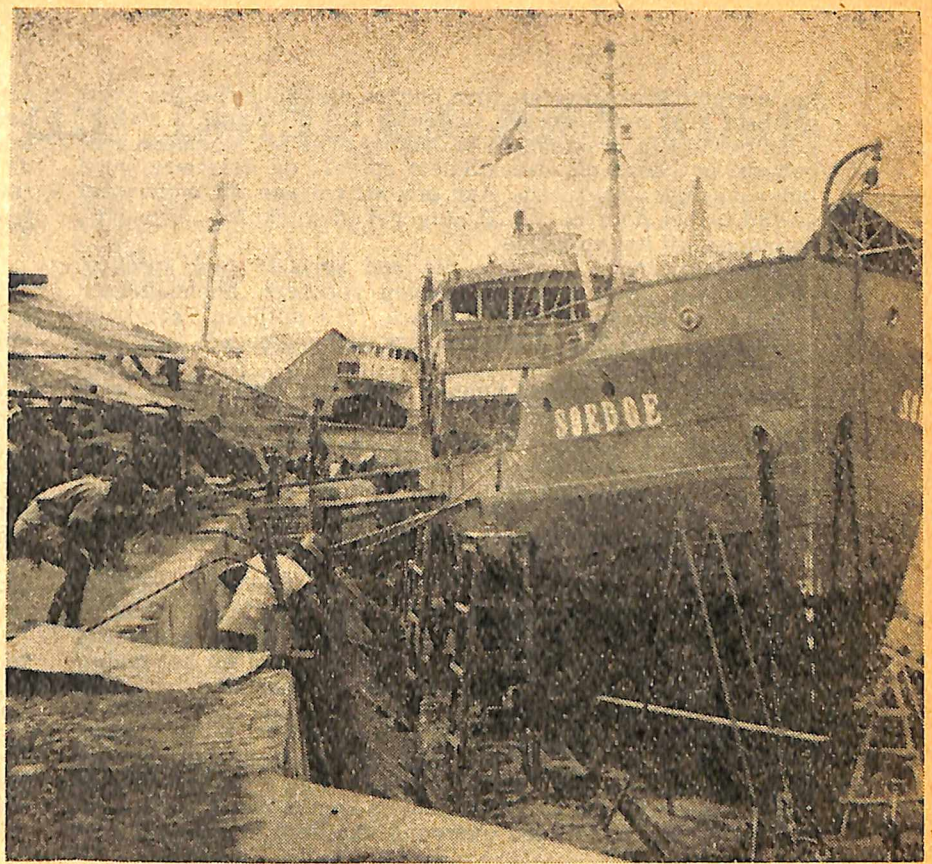
(Van een correspondent)

Twee verenigingen, waartegen de Japanners fel gekant waren, zijn geweest de vrijmetselaarsloges en de Rotaryclubs. Vooral de leden van eerstgenoemde organisatie hebben het zeer zwaar te verduren gehad. Ze zijn hun interneeringstijd op Java bijna allemaal in de gevangenis begonnen, waar zij onder zware mishandelingen geprest werden om te vertellen, waar hun schatten verborgen waren en waar de onderaardsche gangen, welke hun tempels verbonden met de buitenwereld. Zij konden niet aannemen, dat deze schatten niet bestonden, evenmin als de geheimzinnige onderaardsche gewelven. Het resultaat is evenwel geweest, dat van de loges zoowel als van de rotaryclubs alle archieven en andere bezittingen zijn geconfisqueerd en vernietigd, en alles na de bevrijding weer van den grond af moest worden opgebouwd.

Al heel spoedig nadat de Europeanen op Makassar waren teruggekeerd, werd door de oud leden van Rotary aan de plaatselijke club weer nieuw leven ingeblazen. Helaas had de bezetting vele leege plaatsen veroorzaakt, die uit hun vervangers moesten worden aangevuld. Het resultaat was dat de club weer spoedig wekelijks bijeen kon komen, waardoor de gelegenheid werd hersteld door Rotary beoogd, dat vertegenwoordigers van alle mogelijke takken van dienst, zoowel ambtelijke als particuliere, die anders weinig of geen contact met elkaar zouden hebben, elkaar nu regelmatig eens per week ontmoeten met het gevolg, dat zoo op prettige wijze tot een uitwisseling van gedachten wordt gekomen over alle mogelijke hangende kwesties en hun nieuwe ontwikkelingen, welke in geen enkel ander verband zoo veelzijdig belicht zouden kunnen worden, als op een bijeenkomst van zooveel vogels van diverse pluimage mogelijk is.

Elke week houdt een vertegenwoordiger van een bepaald beroep een inleiding over een onderwerp zijn vak betreffende, waarna discussie en vragen stellen is toegestaan. Zoo werd onlangs de nieuwe onderwijspolitiek besproken, welke zoo spoedig mogelijk in de staat Oost Indonesia zal worden ingevoerd en welke een verbetering beoogt te zijn van het in de vooroorlogse jaren gevolgde systeem, waarbij twee soorten van onderwijs bestonden, n.l. het Westersch Lager onderwijs en het Inlandsch onderwijs. Naast deze beide soorten gouvernementsscholen bestonden uiteraard talloze particuliere bijzondere scholen op Christelijken grondslag, op neutrale basis, voor bepaalde bevolkingsgroepen. Deze scholen werden als ze aan bepaalde voorwaarden voldeden, wat betreft de kwaliteit van het onderwijs en de leerkrachten, door het gouvernement gesubsidieerd.

Het onderscheid tusschen de beide richtingen was gebaseerd op de voertaal, welke voor het Westersch onderwijs natuurlijk het Nederlandsch was en voor het Inlandsch onderwijs de taal van de landstreek, waarin de leerling woonde, dus Maleisch, Soendaneesche, Javaansch, Bataksch, Boegineesch, enz. Het Europeesche onderwijs was ongeveer gelijk aan dat in Holland; het inlandsche onderwijs voor de groote massa werd gegeven op de z.g. volksscholen met een driejarigen leergang, waarmee in het algemeen werd volstaan. Dat van dit onderwijs bij de bevolking in de dessa niet veel bleef hangen en deze na verloop der jaren weer tot het analfabetisme terugviel, is begrijpelijk. Lectuur geschikt voor deze menschen was er niet, practijk in schrijven had de dessaman meestal niet. Als bovenbouw voor deze scholen bestonden de z.g. vervolgscholen, die een vierde en vijfde jaar gaven en de leerlingen geschikt maakten voor kantoor oppas en de heel pienteren misschien voor klerk. Wilde men nog hooger op, dan kon men via de schakelschool, waar het noodige Nederlandsch werd bijgebracht om het Mulo-onderwijs te volgen, zich bekwalen voor de MULO. Op de MULO scholen was de voertaal n.l. Nederlandsch; in de jaren 1940 en 1941 werden op de groote plaatsen ook MULO's met Maleisch als voertaal opgericht. Het eindexamen MULO gaf verder weer toegang tot de Algemeen Middelbare School

Overall, waar rust en orde zijn hersteld, in alle havens, waar de Nederlandsche vlag weer waait, wordt hard aan het herstel gewerkt. Deze „Soedoe” was door de Japanners als een hoop oud roest achtergelaten en is nu weer een flink, zeewaardig schip.

(A.M.S.), een drie-jarige school, welke een eindexamen opleverde, dat toegang gaf tot de Universiteit.

Voor den oorlog had Makassar een Europeesche MULO, een H.B.S. en een A.M.S. Deze laatste was in 1939 opgericht en zou in 1942 zijn eerste eindexaminandi hebben opgeleverd.

Na den oorlog is mede door de Japsche propaganda de drang naar beter onderwijs zoo sterk geworden, dat men met het vroegere onderwijs der volksscholen geen genoegen meer neemt. Na veel wikken en wegen is daarom besloten tot de oprichting van zesjarige lagere scholen met Indonesisch als voertaal en toegankelijk voor de heele Indische jeugd van elken landaard. Wat de omschakeling beteekent bij een leerlingental, dat voor heel Indië op tien milloen kan worden gesteld, laat zich indenken. Hiervoor zal de opleiding van tienduizenden onderwijzers noodig zijn, die boven hun eigen zesjarig onderwijs een verdere opleiding tot onderwijzer zullen moeten krijgen. Het ligt in de bedoeling als voortzetting van dit lager onderwijs een Middelbaar onderwijs te geven van eveneens zes jaren, hetwelk echter zal worden verdeeld in twee groepen van drie jaren, omdat zij, die zich willen ontwikkelen in een of andere speciale richting (techniek, handels-onderwijs enz.), na de eerste drie jaren dan kunnen overgaan naar speciale scholen op dat gebied. Het eindexamen van de volledige middelbare school zal toegang geven tot de universitaire studie. De voor al deze vakscholen noodige onderwijskrachten zullen ook nog alle moeten worden opgeleid. Welk een zware last op de schouders van de Ministers van Onderwijs der nieuw gevormde en/of te vormen staten wordt gelegd, laat zich denken.

Daarnaast zullen de Ministers van Financiën grijze haren krijgen door de zorgen om dit onderwijs te financieren. Om U een idee te geven van de consequenties van deze modernisatie. Men heeft aan het Departement van Onderwijs becijferd, dat alleen voor het Lager onderwijs het aantal leerkrachten voor geheel Indië van 40.000 op 240.000 zal moeten worden uitgebreid. Ik vrees, dat theorie en practijk hier wel heel erg met elkaar in conflict zullen komen.

Zoals ik reeds eerder schreef, zal de voertaal zoowel voor het Lager als Middelbaar onderwijs het Indonesisch zijn, wat vanzelfsprekend tot gevolg heeft, dat voor het Europeesche kind bijzondere scholen zullen moeten worden opgericht. De gelegenheid hiertoe zal ook worden gegeven en deze scholen zullen ook zooals tot dusverre voor het gouvernement in den vervolge door de staten en/of daerah's worden gesubsidieerd.

Een groote moeilijkheid verbonden aan de invoering van deze „Bahasa Indonesia” als voertaal is gelegen in het feit, dat

heele groote bevolkingsgroepen hiertoe niet zullen willen overgaan. In heel Indië worden ongeveer 200 dialecten of streek-talen gesproken, waaraan de bevolking over het algemeen zeer gehecht is. Naast dit streekdialect spreekt de dessaman geen Indonesisch (= Maleisch). Aan een artikel aan dit onderwerp gewijd in het door de R.V.D. uitgegeven weekblad „Uitzicht“, ontleenen wij het volgende:

Als voornaamste groepen, die een speciale taal spreken, noemen we: Javaansch 28 miljoen sprekers; Soendaneesch 8 miljoen sprekers; Madoereesch $5\frac{1}{4}$ miljoen sprekers; Menangkabausch 2 miljoen sprekers en Boegineesch met ruim 1 miljoen sprekers.

De vraag zou nu gesteld kunnen worden of voor al deze talen de Bahasa Indonesia een sine qua non is om aan het algemeen Indonesisch leven te kunnen deelnemen. Deze vraag moet stellig ontkennend beantwoord worden ten aanzien van de groote talen. In de meeste van deze talen heeft men reeds lang eigen kranten, tijdschriften, brochures, kortom alle middelen waardoor een innig contact met het algemeen Indonesisch leven mogelijk en verzekerd is.

Zullen de sprekers van de groote talen hun taal ondergeschikt maken aan de B.I., of hun eigen taal de voornaamste plaats blijven innemen? Dit is naar mijn meening een vraag van zeer groote praktische waarde, met het oog op het onderwijs. De school zal n.l. een van de voornaamste instituten worden ter verschaffing van de middelen om in contact te kunnen treden met het algemeene Indonesische leven. Afhankelijk van de rol, die de B.I. in dergelijke gebieden zal vervullen zullen bepaalde voorzieningen moeten worden getroffen bij het onderwijs. De kinderen immers komen met hun moedertaal ter schole, terwijl een overgang van deze moedertaal naar

een eventueele andere taal niet aan het toeval kan worden overgelaten. Uitgemaakt zal moeten worden of bij de groote talen de eigen taal voertaal zal worden bij het onderwijs en de Bahara Indonesia (B.I.) zal worden onderwezen als een hulp-taal dan wel of de B.I. zal moeten optreden als tweede voertaal bij het onderwijs.

Tot zoover deze deskundige.

De B.I. is een zich in de laatste jaren sterk vormende en uitbouwende taal, gebaseerd op het oorspronkelijke Maleisch en zich thans aanpassend aan de moderne begrippen der Westersche cultuur en zal, als men voor middelbaar en universitair onderwijs wil vasthouden aan een Oostersche contacttaal, de aangewezen taal zijn. Men zal immers alle mogelijke studieboeken in deze contacttaal moeten overzetten met het ontzaggelijke werk en de enorme kosten daaraan verbonden. Deze taak zou geheel onmogelijk zijn, als dit werk in de verschillende groote talen zou moeten geschieden. Overigens kan men zich afvragen of waar het middelbaar en hoger onderwijs toch is ingesteld op de Westersche cultuur, men niet verstandiger zou doen met een der Westersche talen voor dit onderwijs als voertaal te nemen. Zonder chauvinistisch te zijn zou het Nederlandsch daarvoor dan zeer geschikt zijn, gezien het feit, dat deze taal door de intellectueele Indonesiërs reeds thans algemeen wordt gesproken en op het gebied van schoolboeken voor het onderwijs reeds voor een groot gedeelte aan dit nieuwe onderwijs kan worden tegemoet gekomen. Het zal in dezen tijd van jong nationalisme en drang naar algeheele zelfstandigheid en onafhankelijkheid moeilijk zijn de instanties, welke hierin te beslissen hebben, van het praktische van dit idee te overtuigen.

De situatie in en om Medan

In de Indische bladen van 26 Februari kwam een interview voor met Dr J. J. van de Velde, regeeringsadviseur voor politieke zaken op Sumatra, over de politiek-militaire situatie op Sumatra sinds de afkondiging van het bevel „staakt het vuren“.

Dr Van de Velde, verklaarde, hoewel volgens de laatste berichten een aanmerkelijke verbetering in den militairen toestand is ingetreden, toch niet geheel zonder zorgen te zijn, omdat uit een analyse der recente gebeurtenissen blijkt, dat veelal het bevel tot staking van de vijandelijkheden slechts gebrekkig in den geest van Linggadjadi is begrepen. „Indien het „staakt het vuren“ niet in een geest van vertrouwen en met den wederzijdschen ernstigen wil tot het scheppen van een welwillende gezindheid kan worden opgevat en uitgevoerd, dan gaat de eigenlijke bedoeling ervan toch grootendeels verloren en bereikt men niet de zuivering van de atmosfeer, welke voor een werkelijke oplossing der hangende vraagstukken best onontbeerlijk is“, aldus meende onze zegsman.

In dit verband achtte Dr Van de Velde den gang van zaken te Medan, die uit de daarover reeds gepubliceerde berichten in de feitelijkheden bekend is, uit psychologisch oogpunt belangwekkend en typeerend.

Op 12 Februari werd door de hoogste republikeinsche instantie het „staakt het vuren“ aangekondigd tegen 15 Februari 24.00 uur. Dit werd toen ook aan de republikeinsche militaire commandanten op Sumatra bekend. Op 14 Februari werd het bevel herhaald in de radiorede van Soehardjo Hardjowardjojo, opperbevelhebber der T.R.I. op Sumatra, die daarin den kolonels Lengah (Padang), Oetoyo (Palembang) en Sitompoel (Medan) opdroeg, de order aan hun ondergeschikten over te brengen. Vlak voordat het bevel van kracht zou worden, op 15 Februari te 6 uur in den morgen, werd echter van Indonesische zijde nog eens een algemeene aanval tegen Medan ingezet beginnende met een artillerie-beschieting van twee uren, welke gelukkig vrijwel geen schade aanrichtte, daar het vuur zeer slecht gericht was, gevolgd door een infanterie-aanval langs het geheele front, waarbij men zoo diep mogelijk binnen de demarcatielijn trachtte door te dringen. Dat deze aanval van Indonesische zijde spontaan op touw gezet was, werd o.a. erkend in het officieele T.R.I.-bericht van 17 dezer, opgenomen in het te Medan gedrukte republikeinsche blad „Waspada“, waarin het o.a. heet: „Onze strijdkrachten zijn opgerukt tot zij tegenover de Nederlanders stonden op een afstand van dertig meter van den driesprong Kampong Baroe-Bakaran Batoe-Titi Koening. Op 15 Februari te 24 uur trad de order „staakt het vuren“ in werking. Onze strijdkrachten gehoorzaamden en toonden zich disciplinair“.

Dr Van de Velde wees erop, dat dus blijkbaar van Indonesische zijde is getracht, nog juist voor het van kracht worden

van het bevel van president Soekarno zoo diep mogelijk over de demarcatielijn en binnen het beveiligde gebied door te dringen, om den Indonesische troepen zoo gunstig mogelijke posities te verschaffen. Uiteraard konden de Nederlandsche troepen Indonesische concentraties, binnen de demarcatie-lijn niet laten bestaan, zoodat daartegen moest worden opgetreden.

In dit verband verklaarde Dr Van de Velde tevens, het zeer te betreuren, dat zowel minister Sjarifoeddin als generaal Soehardjo in hetgeen zij over het bevel „staakt het vuren“ hebben gezegd, er den nadruk op hebben gelegd, dat dit bevel slechts uit politieke overwegingen was gegeven en zelfs hebben gesuggereerd, dat de Nederlanders waarschijnlijk daarvan gebruik zouden maken, om incidenten uit te lokken. „Op die wijze komt er van den geest van Linggadjadi niet veel terecht“, aldus onze zegsman.

Onze zegsman gaf uitdrukking aan de bezorgdheid, dat hierdoor en door andere vertroebelende factoren de bedoeling, welke de Bestandscommissie met het vaststellen der demarcatielijnen heeft gehad, niet tot haar recht zou kunnen komen. Deze bedoeling immers was, om door het uit elkaar brengen van de wederzijdsche troepen de kans op incidenten zooveel mogelijk te verkleinen en gebieden van rust en veiligheid te scheppen, waarbinnen het normale sociaal-economische leven in onderling contact tusschen Indonesiërs en Nederlanders tot ontwikkeling zou komen en uit die gebieden geleidelijk zijn invloed op de verdere omgeving zou kunnen uitstralen.

„In plaats hiervan gebeuren er“, aldus Dr Van de Velde, „nog voortdurend dingen, die de atmosfeer bederven, het gevoel van onrust en zich-bedreigd-gevoelen in stand houden, en de demarcatielijnen lijken van Indonesische zijde eerder te worden opgevat als scheidslijnen rondom te isoleeren gebieden“.

Voortdurend ook na afkondiging van het bevel „staakt het vuren“, slopen er nog republikeinsche elementen tusschen de bewakingsposten door, de bewoners van de „vrije strook“ van 4 km op allerlei wijzen verontrustend, zoodat rondom Medan thans een 500-tal hunner, voor wie het leven ondraaglijk is gemaakt, evacueeren naar verder in het binnenland gelegen ladangs. De watervoorziening van Medan is nog steeds niet geregeld, waarvan o.a. ook de 90.000 Indonesiërs, die binnen het beveiligde gebied van Medan wonen, de dupe zijn. Te Padang wordt de atmosfeer van onrust o.a. levendig gehouden, doordat republikeinen kleine vliegtuigbommen in de boomen hangen, die door middel van een touw van een afstand tot afstorting worden gebracht, als er een Nederlandsch militair voertuig passeert. Natuurlijk kan geen enkel leger ter wereld tegenover dergelijke daders passief blijven. De isolementspolitiek heeft hier tot gevolg, dat de Indonesische bevolking binnen de demarcatielijn met ernstig rijstgebrek te kampen heeft.

Een band, die bindt en niet knelt

An „Het Lichtspoor“, weekblad voor de Nederlandsche Strijdkrachten, ontleenen wij van de hand van Lt. kol. A. den Hertog het volgende artikel.

Plicht in zijn zuiveren vorm en algemeen beschouwd is een massaal begrip, onverbiddelijk, onwrikbaar, onaantastbaar. Maar wij menselijke mensen kunnen — de schoone uitzonderingen daargelaten — met dit massale niet zoo gemakkelijk overweg en wij hebben kans gezien het langzaam te verkleinen, te slijpen, te splitsen in groote en kleine plichten, waarmee wij ons naarstiglijk occupeeren. Ons leven is vol van deze plichten, die wij met meer of minder enthousiasme vervullen, of die wij, als ons dat tijdelijk beter past, met behulp van vernuftig gevonden motieven terzijde schuiven.

Wij zijn gewend aan onze plichten, wij etaleeren ze om ons heen, gebruiken ze als steun en toeverlaat, als schild, als wapen, als plechtanker of als reddingboei. Wij hebben ook de behoefte om onze plichten te omschrijven, zwart op wit te stellen of minstens te beredeneeren, wanneer zij uit zedelijke normen voortspruiten. Aldus raken wij ermee vertrouwd, kunnen wij het begrip en onze taak overzien en daarnaar handelen. En hoe nu wat Indië betreft?

Misschien is het een gevolg van die, wij herhalen het, menselijke mentaliteit, dat onze plicht in Indië voor velen zulk een onhandelbaar begrip is geworden. Want deze plicht vraagt om met een anderen maatstaf te worden gemeten dan wij gemeenlijk bij de hand hebben.

Onze plicht in Indië is voortgevloeid uit drie eeuwen historie en strekt zich voor ons uit tot ver in een onzekere toekomst. Hij rust op heel ons volk, maar ook op ieder van ons afzonderlijk. Hij is massaal en ondeelbaar en kan slechts door gezamenlijke inspanning worden vervuld. En het is waarschijnlijk die moeilijk overzienbare uitgebreidheid van onze plicht in Indië, welke oorzaak was en is van zooveel verdeeldheid, wanbegrip en tegenstrijdige interpretaties. Want deze plicht laat zich niet gemakkelijk omschrijven.

Het moet benaderd worden; met gevoelsoverweging, met argumenten, met overtuigingen en kan dus ook weer met tegenargumenten worden aangevallen en met behulp van anders gerichte gevoelsoverwegingen worden vervormd en uitgekreten voor imperialisme of koloniale politiek dan wel schending van de grondwet of aantasting van het koninkrijk.

En wanneer het voor regeerders, politici en zakenmensen soms al moeilijk is om in het huidige krakeel en bij alle tegenwerking, binnen en buiten het koninkrijk, onze plicht helder te zien en dienovereenkomstig te handelen, hoeveel moeilijker moet dit dan niet zijn voor onze soldaten, die naar Indië zijn gegaan of gezonden om hun belangrijk aandeel in de vervulling van dien plicht op zich te nemen? Waarvoor?

Zij hadden reeds vele offers moeten brengen, aler zij ergens in Indië, op een vaak eenzamen post aan den zelfkant der door hen beveiligde gebieden, hun begrensde, maar zwaarwegende en onmisbare bijdrage konden leveren in de vervulling van een taak, die van zoovele zijden letterlijk en figuurlijk wordt aangevochten. En met het verstrijken van den tijd worden hunne offers zwaarder, ook geestelijk, want het zien van hun plicht wordt moeilijker. Aan den eenen kant worden zij bekogeld met dum-dums, ondanks den wapenstilstand, aan den anderen kant met interpretaties uit

Waar de Nederlandsche troepen recht en veiligheid herstelden, komt het Roode Kruis zijn zegenrijk werk verrichten. Deze truck brengt de verpleegsters naar een vooruitgeschoven post op een rubberonderneming in West-Java, waar al snel de bevolking zal toestroomen voor de lang-ontbeerde medische hulp.

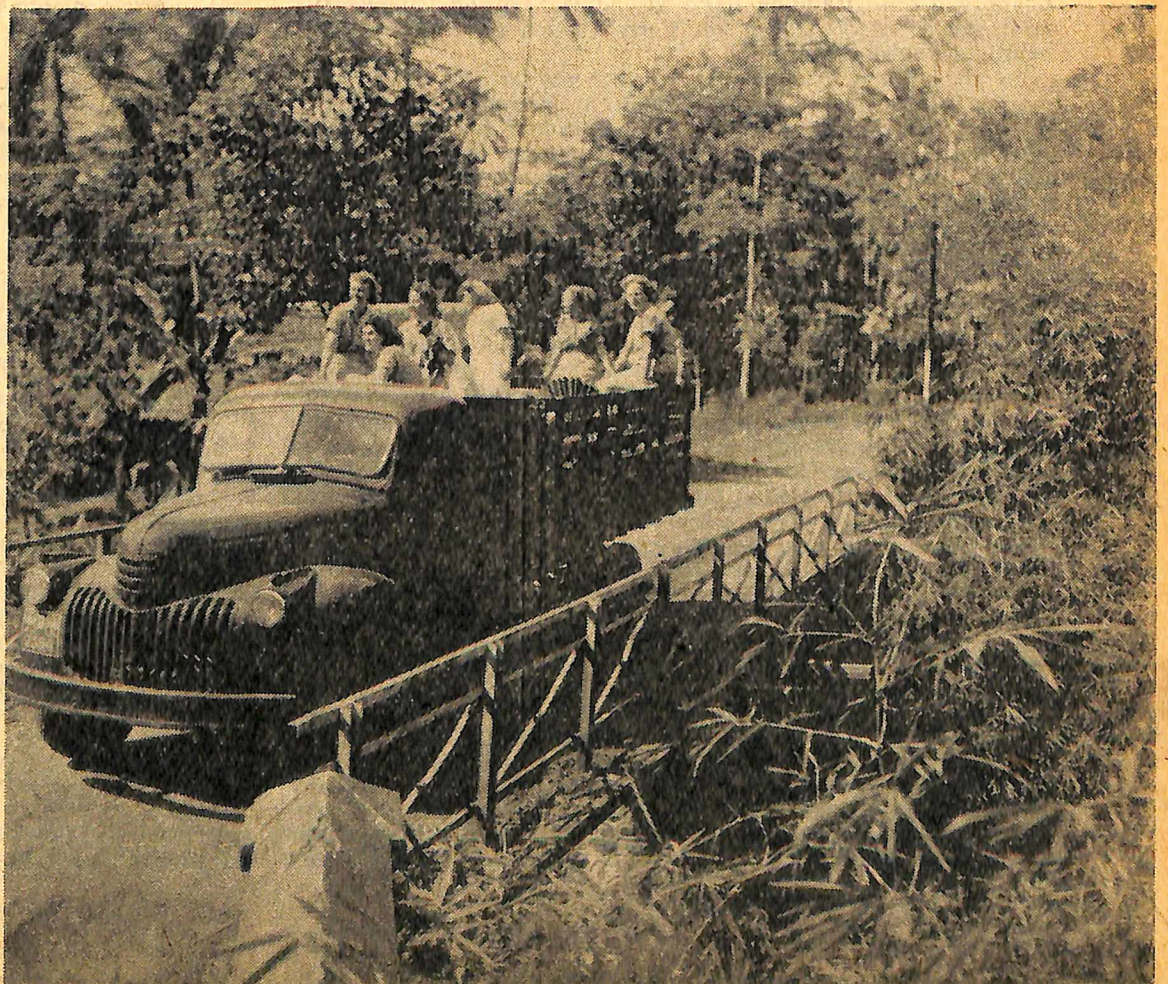
Nederland over Linggadjati, met felle diametraal tegenover elkander staande couranten-artikelen en met brieven van huis (geïnspireerd door radio-redevoeringen), waarin bedenkelijke vragen worden gesteld: „Waarvoor moet je nu eigenlijk vechten?.... „Moet je nu met den inzet van je leven helpen de republiek te maken?.... „Moest je alles opgeven, je studie, je carrière, je bestaan, om tenslotte te worden gebruikt om een deel van het koninkrijk te helpen afscheuren?“

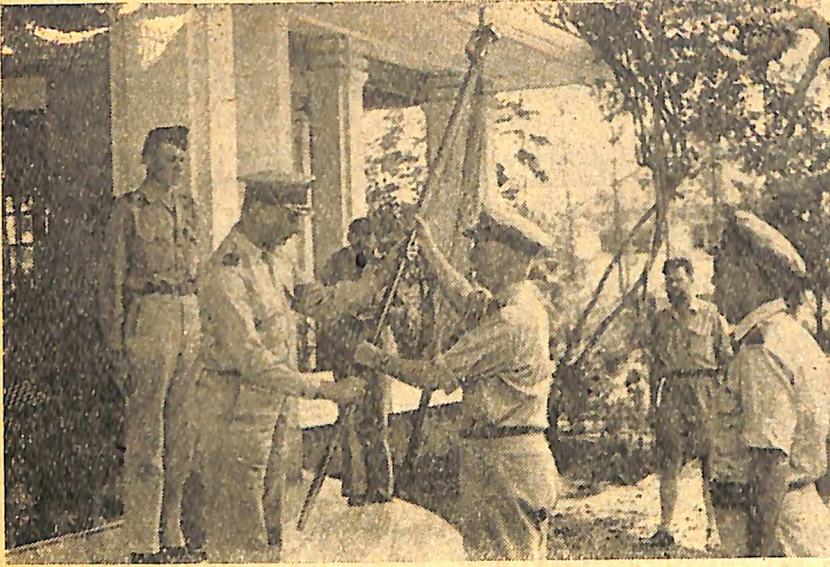
Dergelijke vragen zijn erger dan dum-dums, want zij scheuren het verleden open, leggen de offers bloot, de wenschen, de verlangens, zij wroeten in alles wat den soldaat staande hield, ondermijnen zijn kracht en zijn wil en leveren hem over aan den twijfel. En Nederland mag dankbaar zijn wanneer zulk een soldaat, die Indië heeft leeren kennen, die de dingen weer anders ziet en voelt, een kernachtig woord gebruikt, in verzet komt en vraagt: „Wat heb ik aan die praatjes? Geef mij een eerlijk ideaal, dat langer duurt dan tot jullie eerstvolgende politieke vergadering. Toon mij mijn plicht en ik zal doen wat noodig is“.... Hoe die plicht te formuleeren? Het is onzegbaar moeilijk, maar wij kunnen trachten hem met enkele begrippen te benaderen.

Wanneer wij het gebied van den Indischen Archipel op de kaart van Europa passen ligt Hollandia bij Stalingrad en Sabang ergens in den Atlantischen Oceaan, ver voorbij Engeland. In deze uitgestrekte gebieden wonen een kleine zestig verschillende volkeren, ieder met een eigen taal, met eigen zeden en gewoonten en met een beschaving en een ontwikkeling, welke eeuwen uit elkander kunnen liggen.

Al deze zoozeer verschillende volkeren zijn geleidelijk samen gebracht en samen gehouden door het Nederlandsche bestuur, dat in den loop van eenige eeuwen ongetwijfeld veel fouten heeft gemaakt, maar nog veel meer goeds tot stand heeft gebracht. Want wanneer de wereld op het oogenblik met belangstelling waarneemt, hoe in Indië regeerders en parlementen, raden en partijen zich aandienen en hoe — zooals men het conglomeraat van Volkeren thans gaarne noemt — een „Indonesische natie“ is opgestaan om een „vrij volk“ te worden, dan moge die wereld bedenken, dat de mogelijkheid daartoe in den loop der tijden door het Nederlandsche bestuur is geschapen.

En wanneer in de toekomst de Vereenigde Staten van Indonesië ontstaan, dan kan dit alleen gebeuren, omdat Nederland die volkeren heeft vereenigd, ontwikkeld en tot welvaart gebracht, door ze eenige eeuwen geleden als koloniën onder zijn bestuur te brengen.

Luitenant-Generaal Spoor overhandigt het vaandel aan den commandant van het wapen der Militaire Luchtvaart

Maar evenmin als deze binding — eerst in een koloniaal, later in een rijksverband — in een vloek en een zucht kon geschieden, evenmin zal het mogelijk zijn op korten termijn een nieuwe deugdelijke binding te creëren. Want, indien Nederland zich op staanden voet terugtrok en het wordingsproces van Indonesië aan zichzelf overliet, zouden er ernstige moeilijkheden ontstaan, niet alleen in den Indischen Archipel zelve, maar zeer zeker ook internationaal.

Afgezien van de waarschijnlijkheid, dat Java (aangenomen, dat dit niet in zichzelf verdeeld zou zijn) t.z.t. een koloniale oorlog zou moeten gaan voeren tegen de buitengewesten, Sumatra inbegrepen, om de weerspannige en op hun manier ook weer zelfstandige volken aan zijn gezag te onderwerpen, afgezien daarvan zou de republikeinse regering nog moeten afrekenen met de ongehoorzame en ongeregelde bendes, die voornamelijk leven van de opbrengst van hun geweren en die wellicht over meer wapens en strijders beschikken dan het goedwillende deel der T.R.I., waarop die regering meent te mogen steunen.

En wat dan? De wereld, die schreeuwt om grondstoffen, zou daarvan nog langen tijd verstoken blijven.

Nog aanwezige Japanners en Duitschers en agenten van andere mogendheden zouden vrijelijk hun spel kunnen spelen en de Indische Archipel zou een chaotische en fel brandende haard van onrust zijn in dat voor de wereld zoo belangrijke strategische knooppunt in het Verre Oosten en internationale conflicten veroorzaken.

En nu spreken wij nog niet van het gevaar dat terreur zou worden uitgeoefend op Nederlandsch gezinde bevolkingsgroepen, o.a. de centra waar het Christendom groote vorderingen heeft gemaakt. En wij spreken evenmin over dat ander gevaar, dat deze (door Nederlandsche inspanning) rijk geworden en dus begeerlijke handelsmarkt van alle zijden zou worden besprongen en dat deze gebieden dan zouden worden geregeerd door degenen, die er het meeste geld voor over hebben. Want ook de inheemschen van Indië zijn gemakkelijk omkoopbaar, een euvel waartegen onze integre bestuursambtenaren de bevolking steeds hebben beschermd.

Nederland mag zich niet op staanden voet terugtrekken, doch behoort nog mede leiding te geven aan de toekomstige ontwikkeling, zoowel politiek als economisch.

Zulks is in de eerste plaats in het belang van de minstens zestig miljoen goed gezinde en naar rust en herstel verlangende bewoners van den Archipel. Maar ook in het belang van de wereld, die slechts gebaat kan zijn door onze bemoeiingen en ons eerlijk streven om met breed inzicht die enorme gebieden weer te ontsluiten voor normale en in het belang van het internationaal herstel zoo noodzakelijke handelsbetrekkingen.

De vraag of de oplossing van dit probleem moet worden gezocht binnen het oude rijksverband of binnen de veel ruimere begrenzing van een Nederlandsch-Indonesische Unie is door regering en parlement beantwoord. Men kan het hiermee persoonlijk eens zijn of niet, vaststaat dat ook het persoonlijk afwijzend standpunt in wezen geen verandering kan brengen in den hieromschreven „plicht”, dien wij in Indië hebben te vervullen. Deze plicht is: het wijzigen van het staatsbestel in een zoodanigen vorm, dat recht, orde en veiligheid terugkeeren, dat aan gerechtvaardigde nationale verlangens wordt voldaan en dat met Nederland een band blijft bestaan, die bindt en niet knelt.

De tijd zal uitwijzen of wij met vreedzame middelen, met onderhandelen en met geduld en wijsheid kunnen tot stand brengen wat als nog verwijderd, maar ongetwijfeld belangrijk doel in de toekomst ligt. Maar zelfs indien onze troepen, in samenwerking met de Indonesiërs gewapenderhand zouden moeten ingrijpen en zouden moeten uitzwermen over Java en Sumatra, dan zou ook deze activiteit passen in onze plicht tegenover de volken van Indië en tegenover de wereld. En onze offers zouden dan gebracht worden om de voorwaarden te scheppen voor de totstandkoming van die Vereenigde Staten van Indonesië, die in een Unieverband met Nederland een periode van bloei en welvaart tegemoet kunnen gaan. Dit is niet alleen een Indonesisch, maar ook een Nederlandsch belang.

Historie, heden en toekomst leggen ons onze plicht op en iedere Nederlander behoort bereid te zijn om zich daarvoor tot het uiterste in te spannen en zoo noodig offers te brengen.

Indien wij de toekomst ingaan met den vasten wil om ons eensgezind aan dezen hoogen plicht te wijden, indien wij onze beste menschen naar Indië kunnen zenden en indien wij metterdaad bewijzen, dat onze Westersche beschaving, ontwikkeling en kennis, voornamelijk noodig en onmisbaar zijn in Indië, dan zal geen enkel offer tevergeefs zijn gebracht. Want dan zal Nederland zich niet terugtrekken binnen de grenzen van de Lage Landen, maar een steunende en stuwende kracht kunnen zijn in een deelgenootschap, dat de halve wereld ompant.

Aldus bezien zal onze plicht ook het eerlijke ideaal kunnen zijn, dat ver vooruit ligt en niet door iedere stornis aan het wankelen kan worden gebracht.

BOEKEN OVER INDIË

Dr. S. U. Zuidema: „De Indische Kwestie.”
T. Wever, Franeker.

Dr. Zuidema, missionnair predikant te Solo, richt zich in een helder betoog tegen het zwichten voor de revolutie. Hij verwerpt de ontbinding van het Koninkrijk; hij verwerpt het zwichten voor de Revolutie; hij verwerpt de missionaire verkondiging van de Leidsche revolutionair-democratische theorieën, die door dr. Verdoorn en de zijnen als waarheid en gerechtigheid onder Christelijken vlag worden aangeprezen. Hij verwerpt het, dat men Raden Notosoetarso, die als Christen-Indonesiër de antithese ook voor de Indische politieke wereld verdedigt, zelfs in Christelijke Nederlandsche kringen scherp aanvalt. Hij verwerpt het, dat men den zendeling de partij wil laten kiezen van de Repoeblik. Hij acht het bedenkelijk, dat zelfs in zendingsliteratuur reeds een uitlating voorkomt, dat een zendeling eerst internationaal, daarna Indonesisch en tenslotte Nederlandsch heeft te denken en te handelen. „Hier is”, aldus dr. Zuidema, „gezagsondermijning aan het woord, die geweld of ongewild den indruk van landverraad vestigt”.

De gedachtengang van den schrijver wordt het duidelijkst geformuleerd in deze zinsnede:

„Zooals onze vaders het betreurden, dat het socialisme de eigen goede zaak bedierf door zijn revolutionaire gerichtheid, zoo ook betreuren wij uit den grond van ons hart, dat de Indische Nationale beweging het goed recht van haar streven door dezen revolutionairen gedragslijn gecompromitteerd heeft. Dusdoende maakt zij het ons onmogelijk aan haar zijde te staan; zij dwingt ons zelfs, zoo krachtig mogelijk tegen haar positie te kiezen. Zij verplicht ons immers, haar vanuit het standpunt der christelijke antithese te bestrijden”.

Een duidelijk, ernstig geschrift, waarvan men in en buiten zendingskringen met vrucht zal kennis nemen.

Dr. A. A. Fokker: „Beknopte Maleise Grammatica”
Tweede druk. J. B. Wolters Uitg. Mij., Groningen.

De grammatica van dr. Fokker gaat uit van het moderne Maleisch. De samensteller stelt zelf voorop, dat dit nog verre van homogeen is. Waar hij tusschen de vele schakeeringen een keuze moest doen, werd de beslissing bepaald door de frequentie en de praktische bruikbaarheid. Deze grammatica munt uit door de groote aandacht, welke aan den zinsbouw wordt gegeven. Zij wil voor Nederlanders, die belangstelling hebben voor het moderne Maleisch en zijn geestesuitingen een praktisch hulpmiddel zijn, maar zij geeft ook eenig houvast aan de Indonesiërs zelf, wier taal zeker in dit stadium van vorming behoefte heeft aan nieuwe maatstaven.

In den tweeden druk bleef de morphologie vrijwel ongewijzigd, doch het gedeelte over de syntaxis heeft essentiele wijziging en uitbreiding ondergaan. De auteur, ofschoon gehinderd door het ontbreken van normen, hoopt toch een waarheidsgetrouw beeld gegeven te hebben van deze weerbaarste en onoverzichtelijke stof. Wij meenen, dat hij hierin slaagde. Zijn leerboek zal een nuttige gids zijn voor de Nederlanders die zich een redelijke kennis van het Maleisch, ietwat uitreikend boven het huis-, tuin- en keukengebruik, eigen willen maken.

KRONIEK VAN CURAÇÃO

Terug

De parlementaire Commissie, die eenige weken in Suriname en Curaçao heeft doorgebracht, is in het goede Vaderland teruggekeerd. Wij zaten vorige week naast aanvoerder Kropman in 's Gravenhage's lijn 8. Hij zag er gezond en blijmoedig uit. De heeren hebben inderdaad reden tot eenige blijmoedigheid. De ontvangst is buitengewoon geslaagd geweest. Ook gezien van den Curaçaoschen kant. Wie de uitvoerige verslagen in Beurs en Amigoe heeft gelezen, weet dat de wijze waarop de commissieleden er hebben gewerkt de beste verwachtingen heeft overtroffen. Wij stonden sceptisch tegenover het werkelijke nut van deze reis, in zoverre dat de mogelijkheid betrof in zóó korten tijd iets te begrijpen van twee, den bezoekers volkomen onbekende, landen met al hun problematiek op ieder gebied. Dit scepticisme bezitten wij nóg. Bezie men evenwel het bezoek der commissie van het gezichtspunt der propaganda, wij bedoelen de propaganda voor Nederland en voor het Rijkverband, in landen die steeds meer afdreven van dit standpunt, dan mag men zeggen dat het parlementariërs-bezoek nuttig is geweest. De zaak ligt namelijk zóó, dat het zeer nuttig kan zijn den menschen in Suriname en Curaçao „allerlei soorten“ Nederlanders te doen kennen. Het soort Kropman cum suis zal hun wel liggen.

N. B.

Maar men overdenke in Nederland wel goed, dat propaganda — zelfs die voor zoo hooggestemde zaken als Nederland en Rijkseenheid — altijd herhaald moet worden, wil zij succes afwerpen. Bovendien — en dit is niet oneerbiedig bedoeld — propaganda met een hoog en waardig doel heeft ook dit met propaganda voor tandpasta, schoensmeer en cigarettens gemeen dat de hoedanigheid der geleverde waar moet overeenkomen met de voorspiegelingen der propaganda. Deze eerste stap over de zeeën naar de West moet door vele gevolgd worden. Het bezoek der parlementaire commissie was nog maar een verkenning der posities. Daarop moeten daden volgen. Staatkundige en economische. Voor Suriname vooral ook economische. Het verheugt ons daarom dat een woordvoerder van het Indisch Instituut op een persconferentie in Den Haag, als ervaring van zijn bezoek aan Suriname uitdrukkelijk en nadrukkelijk heeft te kennen gegeven, dat het schema van het welvaartsplan voor Suriname veel te gering van formaat en omvang is. Een druppel op een gloeiende plaat. Men wacht in de West nu op daden.

Verandering

In Limburgsch Dagblad lazen wij een artikel van de hand van den heer Eugène Winters, voormalig hoofd van de Regeerings Voorlichtingsdienst in Curaçao. Het is een fel stuk, waarin de schrijver striemende aanvallen doet op Curaçaosche sommititeiten en waarin hij de partij kiest van Gouverneur Kasteel tegen de heeren E. Jonckheer, P. H. Maal, dr M. F. da Costa Gomez en anderen. Naar wat wij uit Curaçao vernemen is 's heeren Winters' artikel reeds achterhaald en verouderd en liggen de Curaçaosche kaarten al weer anders op tafel. Verschuivingen en wijzigingen hebben in politicis plaats gehad de laatste maanden. Men is er blijkbaar in sommige opzichten nader tot elkaar gekomen. De politieke en persoonlijke tegenstellingen zijn veelal niet zoo heftig meer als zij waren toen de heer Winters het Antillisch tafereel kon gadeslaan. En het lijkt er op dat veel wat onherstelbaar leek toch herstelbaar is. Hetgeen goed is om te constateeren. Onze hoop is op continuïteit van dit verschijnsel gevestigd. Concordia res parvae crescunt.

Kabinet

Het Kabinet van den Gouverneur (welks vorming door de gebrekkige berichtgeving in Nederland misverstand had verwekt), schijnt gevormd te zijn. Wij schrijven „schijnt“, want op dit oogenblik is de eventuele samenstelling nog maar bij geruchte bekend. Officieele berichten daarover hebben ons, nu wij dit schrijven (8 Maart) nog niet bereikt. Het blad Nieuw Suriname vermeldt de namen die genoemd worden: A. D. Jonckheer, Binnenlandsche Aangelegenheden; mr. van der Meer, Justitie; I. H. Capriles, Financiën; dr. Arends, Volksgezondheid; W. F. M. Lampe, Openbare Werken; Mensing, Economische Zaken. Dit Kabinet wordt dus een gewichtig lichaam. De nu genoemden lijken, over het algemeen, bekwaam voor hun taak. Welke deze taak precies zal zijn is ons nu nog niet

recht duidelijk. Met name de verhouding Kabinet — Raad van Bestuur — Hoofdambtenaren zal uit en in de praktijk wel duidelijker worden. Binnenkort krijgen wij ook eiland- en gemeenteraden. Een keur van ambtelijke en officieele instanties dus in een land zoo groot als ongeveer de Betuwe en met een inwoner-aantal als dat van de gemeente Groningen. Er zijn er die voor logheid en topzwaarte vreezen.

Immigratie

Curaçao heeft belangstelling voor alles wat Suriname betreft. Vandaar dat het weekblad „Curaçao“ een artikel wijdt aan de mogelijke immigratie van Joden in Suriname. Een lang artikel van den heer W. van Eyk, voormalig onder-directeur van „De Olie“, die belangstelling en liefde toont voor verleden, heden en vooral: toekomst van West-Indië. De heer Van Eyk vergelijkt de kolonisatie van Palestina met de (voorgenomen) kolonisatie door Joden van Suriname. Hij doet dit zonder eenige restrictie en daaruit blijkt dat de heer Van Eyk zich met deze materie slechts incidenteel heeft bezig gehouden. Van Joodsch standpunt gezien (en van dit standpunt moet men deze materie bezien) is hier namelijk hemelsbreed verschil. Palestina symboliseert de Joodsche nationale herleving, immigratie elders precies het tegendeel. Immigratie elders is, van Zionistisch standpunt gezien, verplaatsing der Joodsche ballingschap met (op den duur) alle ellende van dien. Vandaar dat de Zionisten de eventuele Joodsche immigratie naar Suriname fel afkeuren. Inmiddels hebben de Staten van Suriname zich officialiter uitgesproken vóór de toelating van Joodsche immigranten. Wat is er geworden — zoo vragen wij (in Caraïbisch verband) van de Joodsche landbouwkolonie Sossa in de Dominikaansche Republiek? Men weet daarover weinig in Europa. Het was een experiment van den „benefactor del patria Dominicana“, generaal enz. Rafaële Trujillo y Molina, gedurende den oorlog. Wat is dáárvan terecht gekomen?

Tweede maal

Overigens zou dit in kort tijdsbestek (en uiteraard: mutatis mutandis) de tweede Joodsche inwijking naar Suriname worden. De eerste was die, welke Joden zonder huis of land, naar een kamp in Suriname bracht. Ook daarvan weet men in Nederland uiteraard weinig. Die kampen (en de menschen er in) werden verzorgd door de geldelijke bijdragen van een Amerikaansch-Joodsche weldadigheidsinstelling. Met andere woorden: *Nederlandsche staatsburgers mochten op Nederlandsch grondgebied tijdelijk onderdak vinden voor Amerikaansch geld.* Wij hebben dat altijd even ergerlijk als onbegrijpelijk gevonden. Maar, zoover wij weten, heeft nooit iemand daarvoor de Nederlandsche Regeering (te Londen) ter verantwoording geroepen. Toen niet en nu nog niet.

Marijke

Men is op Curaçao niet algemeen tevreden over de wijze waarop de geboorte van het jongste prinsesje er gevierd is. De menschen waren vroolijk en blij genoeg. Aan geestdrift heeft het geenszins ontbroken. Maar de organisatie van het feest schijnt in het geheel niet geklopt te hebben, voorzover er van eenige organisatie sprake is geweest. Zelfs de saluutschoten kwamen te laat. Een ingezonden-stukken-schrijver in de Beurs- en Nieuwsberichten doet van zijn toorn hierover blijken. En de redactie van dat dagblad heeft zijn lezers gevraagd hoe hun oordeel hieromtrent is. Nu wij dit schrijven is de uitslag van dit referendum ons niet bekend. De volgende keer hopen wij die mede te deelen. Op Aruba en de andere eilanden is het beter gegaan.

Afscheid (I)

Majoor Beunders en zijn vrouw, die in vele, en moeilijke jaren het Leger-des-Heils werk op Curaçao leidden, zijn vertrokken. Op velerlei gebied hadden zij groote verdiensten. Vooral ook ten opzichte van de zeelieden, die in hun huis groote hartelijkheid ondervonden hebben.

Afscheid (II)

Een even belangwekkende als zinrijke gebeurtenis, in Curaçao geschied, heeft in de Nederlandsche pers geen vermelding gevonden. Op 6 Februari hebben de Amerikanen het militair bevel aan de Nederlandsche militaire overheid overgedragen, nadat zij — op enkele dagen na — vijf jaar in de Nederlandsche Antillen hebben vertoefd. Zij hebben, zooals overal ter

Er wordt zoo hard gewerkt in de bevrijde deelen van Indië. Door talloze ambtenaren, door de militairen, door particulieren. Door de menschen van „Nederland Helpt Indië”. En door het Roode Kruis, waarvan men hier een post aan het werk ziet.

op Curaçao bracht met zich mede dat men daar, in sommige kringen, aan een eigen legertje (de schutterij) dacht. Men bekijkt in die kringen deze geringe Nederlandsche troepen-aanvoer met een zelfde (niet bepaald welwillende) blik waarmede men de recente aankomst van Nederlandsche politie-dienaren bekeek. Allemaal verschijnselen van één en hetzelfde streven: dat naar grooter zelfstandigheid. Laten wij hopen dat de Nederlandsche militairen van zoodanige soort zijn dat zij, ieder voor zich, „ambassadors of goodwill” zullen blijken te zijn.

Wie?

Wie worden de West-Indische gecommiteerden in Den Haag? Eerst luidde het gerucht dat de heer Lim-a-Po de vertegenwoordiger van Suriname op Het Plein no. 1 zou worden. Dit is nu van de baan. Nu wordt Albert Helman (Lou Lichtveld) als zoodanig genoemd. Doch dit is slechts een fluistering van het gerucht. Voor Curaçao komt uiteraard mr. Doctor Moises Frumencio da Costa Gomez in aanmerking.

Nieuw

Een nieuwigheid voor Curaçao is de oprichting van de „Stichting voor Reclasseering en Kinderbescherming”. Het bestuur dier Stichting bestaat uit: Voorzitter, Pater Ph. P. Offermans; Ondervoorzitter, Rabbijn Is. Jessurun Cardozo; Secretaresse, Mej. A. M. Cappello en Penningmeester L. A. J. de Lannoy; leden: ds. C. Th. Steenstra; dr. H. M. Waszink; S. A. L. (Mongy) Maduro. Er is een Raad van Advies en de Gouverneur is beschermheer. Reclasseeringswerk is noodzakelijk op Curaçao. Zooals overal elders.

Maduro

Wie Curaçao zegt, zegt Maduro. Deze merkwaardige, goede en oude Joodsche naam staat in nauw verband met alles wat de Nederlandsche Antillen betreft. Niet ten onrechte worden de Maduro's wel „The Rothschilds of the Cariffean” genoemd. De N.V. Maduro en Curiels Bank is het centrum van de finantiele en economische actie van dit oude, eerbiedwekkende huis. De firma publiceerde haar balans per 31 December 1946. De totale middelen bedroegen f 37.083.549,61. Wie Curaçao kent, kent de Maduro's: Charley, Mongy, Monti, Mordi, Milton, Bennie, Stanley; zooals zij in den volksmond heeten; altijd met (het onvertaaltbare) „Shon” ervóór. En hun gebouw met de vele consulaatschilden aan het De Ruyterplein kent iedereen die ooit op Curaçao was; evenals hun woonhuizen op Scharloo en hun landhuizen, hier en daar op de glooiende heuvels van Doesje Corsouw. Een nieuwe parel aan de kroon van deze firma is de toekenning door de Noord-Amerikaansche marine van het „Navy's Certificate of Achievement” („in recognition of the exceptional accomplishment in behalf of the United States Navy and of Meritorious contribution to the National War-effort”). Uit Nederland gaan onze gelukwenschen naar het De Ruyterplein en de Madurostraat.

Vee

Jr. A. H. Boerma, Regeeringscommissaris voor Buitenlandsche Agrarische aangelegenheden, heeft eenige dagen op Curaçao vertoefd. Dit bezoek hing onder andere samen met het plan tot het bouwen van een quarantaine station voor fokvee op Curaçao. Er bestaat in Midden- en Zuid-Amerika groote angst voor mond- en klauwzeer. De stichting van een quarantaine-station, waar het uit Nederland in die landen te importeerden fokvee ter observatie gestald kan worden, zal het vertrouwen der adspirantkoopers aanmerkelijk vergrooten. Met dit belangrijke initiatief komt ook Curaçao eens te meer in de aandacht der omringende landen.

Toerisme

Het toerisme (vooral uit Noord-Amerika) is een hoogst belangrijke economische factor voor Curaçao. Het brengt vele tienduizenden dollars in Curaçaosche kasregisters. Men

wereld, hun doode kameraden, na een ontroerende plechtigheid, met zich meegenomen. De Gouverneur heeft een welsprekende rede gehouden en de Amerikaansche generaal Bessell heeft die rede beantwoord. Een aardig gebaar was, dat de Amerikaan aanving met eenige Nederlandsche zinsneden. Op Aruba had een soortgelijke plechtigheid plaats. De bijna vijfjarige aanwezigheid der Amerikanen in het Nederlandsche Rijksgebied in Amerika, vormt een zeer bijzonder hoofdstuk in onze geschiedenis, waarover een zeer uitvoerige uitweiding te geven ware. Mussert heeft er indertijd veel kabaal over gemaakt. Hij wilde kwade munt slaan uit een gebeurtenis, die voor geen enkele kwaadenkendheid in aanmerking kwam. Nog herinneren wij ons de komst der Amerikanen en hoe hartelijk zij op Curaçao door iedereen werden verwelkomd. Hun Commandanten waren populaire figuren. Hun tact was zoodanig, dat nimmer een wanklank werd vernomen. Er werden onverbreekbare banden geslagen tusschen het kleine Nederlandsche- en het groote Noord-Amerika. Een zeer belangrijk hoofdstuk in de geschiedenis van Nederlandsch West-Indië werd afgesloten. Maar de Nederlandsche pers heeft er geen melding van gemaakt....

Afscheid (III)

Een ander belangrijk, doch geheel anders-geaard, afscheid was dat van de Duitschers, die op Bonaire gevangen hebben gezeten en de afschaffing van het kamp op dat vredige eiland. De gevangenneming van Duitschers en N.S.B.-ers op den 10den Mei 1940; de inbeslagneming van Duitsche schepen dien dag in het Schottegat, de geschiedenis van het Bonariaansche kamp van het begin des oorlogs tot nu — Februari 1947 — ook dit alles zou den geschiedschrijver ruimelijks stof opleveren. Men weet in Nederland niet van alles wat met deze materie, haar up- en dependentiën samenhangt. Het vormt een interessant onderdeel van Nederland-in-den-tweeden-wereldoorlog. Bonaire mist wat door dit afscheid. De ravitaillering der gevangenen en de aanwezigheid der Nederlandsche bewakingsdetachementen bracht wat vertier en een beetje welvaart op dit schoonste en armste der benedenwindsche eilanden dat, niet aangeraakt door de olie-welstand van Curaçao en Aruba, landelijk en rustig is gebleven. Kralendijk is een mooi en stil plaatsje. Met plezier denken wij aan de wandelingen die wij over Bonaire maakten. Zijn witte zoutpannen. Zijn rose flamingo's. Zijn vriendelijke inwoners. Een oase in de wereld.

Tauber

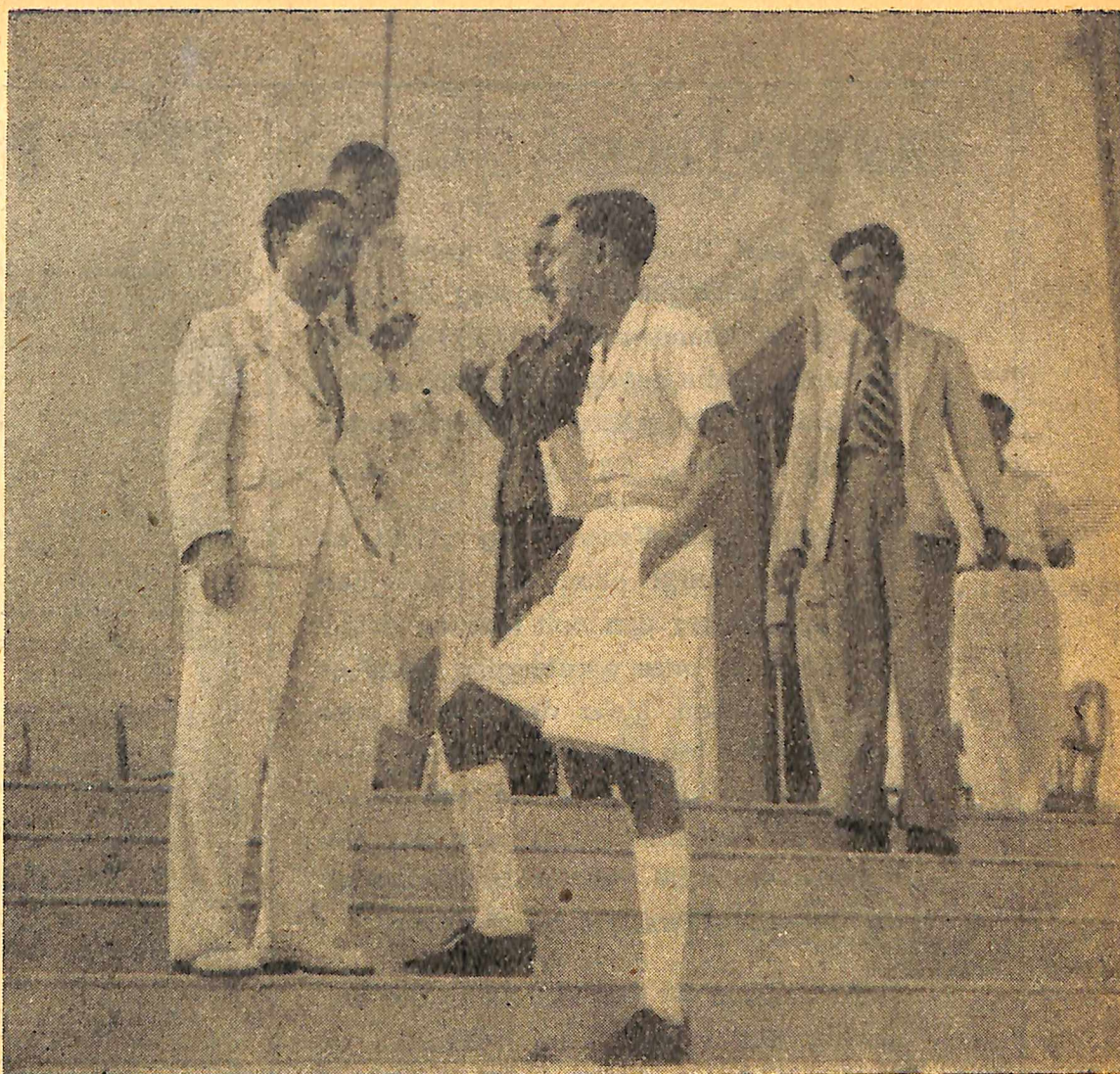
Een kleine bijzonderheid, die even aan den balk mag worden geschreven: de groote Richard Tauber heeft een concert op Aruba gegeven. De zaal was overvol, de toehoorders en de pers waren geestdriftig.

Welkom

Ongeveer driehonderd man Nederlandsche troepen zijn op Curaçao aangekomen. Er was over die komst van bepaalde politieke zijde nogal wat gerucht geweest. Wij hebben in sommige Nederlandsche dagbladen een (gelijkluidend) berichtje gelezen over een ovatie die dit detachement bij zijn aankomst ten deel gevallen zou zijn. Zóó was het niet. Doch onvriendelijk was de verwelcoming evenmin. Het autonomistisch streven

beoogt op Curaçao dit toerisme te stimuleeren. De aankomst van de eerste „Santa” boot na den oorlog, was het teeken van de herleving. Andere teekenen: a. de voltooiing en inwijding van het groote Stationsgebouw der K.L.M. op het vliegveld Hato; b. de plannen voor het bouwen van een nieuw, groot, modern hotel; c. de stoutmoedige, ruime plannen ontvouwd in een rede die de heer Mensing, voorzitter van de Kamer van Koophandel heeft gehouden. Ook in dit opzicht toont Curaçao, eens te meer, dat het niet bij zijn welvaart neerzit, dat het voortdurend actief is en dat het beschikt over menschen met een vooruitzienden, ruimen geest. Rijksgenooten, die onze bewondering verdienen. EL.

Onophoudelijk duren te Batavia de besprekingen met leidende figuren van de Republiek voort... Zoo werd vlak voordat te Jogjakarta de zitting van den republikeinschen Ministerraad gehouden zou worden nog geconfereerd ten paleize Rijswijk te Batavia. Van links naar rechts: Soetan Sjahrir, minister-president der republiek, mr. J. de Visser, secretaris van Prof. Schermerhorn, dr. A. K. Gani, republikeinsch minister, prof. mr. Ali Boediardjo, secretaris der Indonesische delegatie te Linggadjati en dr. Leimena, republikeinsch vice-minister van volksgezondheid.

DISTRICTS-COMMISSARISSEN TE SURINAME

De districts-commissarissen (hoofden der districten, waarin Suriname verdeeld wordt) werden vroeger veelal gekozen uit ambtenaren bij het districts-bestuur, de districts-secretarissen of ook uit ambtenaren in den bureaudienst.

Toen kwam Gouverneur Kielstra en sloot deze promotiekans af door voor benoembaarheid tot het ambt van districts-commissaris als eisch te stellen het radicaal van „Indisch ambtenaar” bij het Binnenlandsch Bestuur in Oost-Indië. Dit was een der meest fel bestreden besluiten, door dien Gouverneur genomen. De praktijk had aangetoond, dat onder de Surinaamsche districts-commissarissen uitstekende krachten waren geweest, bekend met land en volk. Nu werd voor de kinderen van het land deze barrière opgeworpen. Er werden ook eenige Indische ambtenaren benoemd tot de oorlog dit verder onmogelijk maakte. In vacatures werd op de oude, goede wijze tijdelijk voorzien. Het blijkt nu, dat Gouverneur Brons van een andere meening is dan zijn voorganger. Uit de uit Suriname ontvangen bladen zien wij n.l., dat 4 Surinaamsche districts-commissarissen, die tijdelijk waren aangewezen, nu definitief werden benoemd. Betrekkelijk jonge menschen, die dus waarschijnlijk nog verscheidene jaren hun ambt zullen vervullen en niet voor anderen zullen behoeven plaats te maken. De periode van per sé Indische ambtenaren als districts-commissaris is voorbij.

LUCHTVAARTDAG

Het is deze maand vijf jaar geleden, dat H. M. de Koningin het Wapen der Militaire Luchtvaart van het K.N.I.L. een vaandel schonk en het tevens het recht verleende op dit vaandel het eere-teeken van de Militaire Willemsorde te dragen. Met deze onderscheiding gaf de Koningin in 1942 uiting aan Haar groote waardeering jegens het heldhaftig en onverschrokken optreden van het personeel van de militaire luchtvaart in Indië gedurende den oorlog tegen den Japanschen overweldiger; een waardeering, die overigens niet alleen in ons land, maar ook

bij onze bondgenooten Amerika en Engeland weerklank vond.

De militaire luchtvaart in Indië heeft ter gelegenheid van dit eerste lustrum een Luchtvaartdag georganiseerd, die 9 Maart op het vliegveld Kemajoren werd gehouden. Aan dezen Luchtvaartdag verleenden medewerking het 18e, het 120ste en het 121ste squadron, de Piper Cubs en Austers en parachute-troepen. Talrijke autoriteiten waren aanwezig.

VEREENIGINGSNIEUWS

AFDEELING ENSCHEDE.

Op 25 Januari 1947 werden met succes de films vertoond van het bezoek van Prinses Juliana aan Curaçao en Suriname en van de bevrijding van Nederlandsch-Indië en „Een dag uit het leven van een Nederlandsch soldaat te Batavia”. Bij deze gelegenheid sprak Mej. M. J. Franken, leerares aan het Gouvernements Lyceum te Bandoeng, over „Vrouwenkampen in Indië tijdens de Japansche bezetting”, welke lezing met veel belangstelling door het publiek aangehoord werd.

Een lezing op 20 Februari 1947 van den Heer K. van der Veer, oud-chef van het Onderwijsbureau van het Indisch Instituut te Amsterdam, over: „De ondernemingslandbouw onder de Inheemsche bevolking”, geïllustreerd met lichtbeelden, viel zeer in den smaak van de toehoorders.

Ter gelegenheid van een vanwege den inspectiedienst van het lager onderwijs te Enschedé georganiseerde tentoonstelling over Sumatra, loofde de afdeling Enschedé voor de schoolgaande jeugd als prijs uit: een gratis bezoek aan het Indisch Instituut te Amsterdam voor het beste opstel over een onderwerp, betrekking hebbende op Sumatra.

AFDEELING NOORD- EN ZUID-BEVELAND.

Op 24 Februari 1947 hield Luit. Vermeulen van de R.V.D. te Goes een lezing over „Het leven onzer Hollandsche soldaten thans in Indië”. Deze lezing had zeer veel succes.

AAN DE LEDEN

Indië heeft U nodig. Het heeft vóór alles Uw belangstelling nodig. Zoo ooit, dan is het thans zaak, dat allen zich vereenigen, die het duurzaam samengaan van Indië en Nederland voor beide landen noodig achten.

De Koninklijke Vereeniging „Oost en West” vereenigt allen die Indië liefhebben. Sterker dan ooit tevoren dringt de noodzaak, onze vereeniging hecht en sterk te maken. Meer dan ooit in onze geschiedenis het geval was dienen allen zich aaneen te sluiten, die een sterke band van samenwerking tusschen Nederland en Indië van beide landen als een levensvoorwaarde beschouwen.

Wekt daarom — juist thans! — Uw omgeving, Uw vrienden en bekenden op tot het Lidmaatschap van Oost „West”

Aanmelding:

bij de afdelingssecretarissen dan wel bij het Hoofdbestuur Dr Kuiperstr.5, Den Haag

In de serie „OVER OOST EN WEST” verschenen zo juist twee nieuwe deeltjes:

C. POORTMAN: Bestuur en Bestel.
Dr P. PEVERELLI: De zorg voor de volksgezondheid in Nederlands Indië.

Prijs per deeltje geb. f 2.25

UITGEVERIJ W. VAN HOEVE, 's-Gravenhage
In de boekhandel verkrijgbaar.

AMSTLEVEN

vraagt

Administratief Personeel

Leeftijd 18—30 jaar,
minstens Mulo-diploma of praktijkdiploma(s);

Jong Kantoorpersoneel

(Manl. en Vrouwelijke), leeftijd 16—20 jaar.

Persoonlijk of schriftelijk aanmelden aan het Hoofdkantoor, Nieuwe Spiegelstraat 17, Amsterdam. Bezoeken alleen tusschen 10—12 uur v.m. en 2—4 uur n.m.

VERSCHEENEN:

Brieven van Opheffer

4e druk, prijs gebonden f 5.50

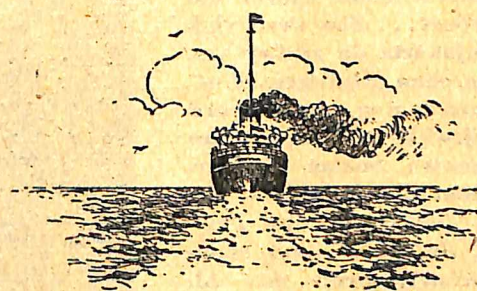
Verkrijgbaar in den Boekhandel en bij de uitgevers
LEITER-NYPELS N.V., Maastricht

Voor speciaal *Indische Rijsttafel*

Café-Restaurant „WEST-END”

Telefoon 84817 AMSTERDAM, Overtoom 87
81576
86075

Aanbevelend: W. Planje

Oost West - Thuis Best

met *Cyamin* 't allerbest!

Golfcarton en Papierwarenfabriek N.V.

Nijverheidstraat 39—49, Rotterdam
Telefoon 72714 (2 lijnen)

DE BRON
VAN PAKPAPIER
EN GOLFCARTON

W. J. Innemee & Zonen n.v.

Den Haag
Denneweg 71-73
Telefoon 115940*

•
Haarlem
Kinderhuisvest 29-33
Telefoon 10441

**Begravenis
Transport
Crematie**

NEDERLANDSCH
INDISCHE **HANDELSBANK**, N.V.

AMSTERDAM - Singel 250
ROTTERDAM - Matheneserlaan 235
's-GRAVENHAGE - L. Vijverberg 11

**Behartiging van
Uw belangen
in Indië en het
Verre Oosten**

DEVIEZENBANK

Oost - West

**KOLEN
KEMELING**

ZIJN 'T BEST

Laan van Meerdervoort 382, Tel. 333243
Anth. Heinsiusstraat 36, Telefoon 550811
Ruychaverstraat 1, Telefoon 554775

Eet

Ten Hoeve's

Roggebrood

Heerengracht 22, Waldeck Pyramontkade 2E
DEN HAAG

v. Meursstraat 10a, ROTTERDAM

MIDDENSTANDSDIPLOMA. 52 eenvoudige, glasheldere schriftelijke lessen. Uitv. correctie van huiswerk. Eigen tentamens. Universitair gevormde cursusleiders. Bij niet slagen geld terug. Cursusgeld contant f 70.— of f 6.50 per 4 lessen. Wacht niet. Meldt U onmiddellijk aan, dan kunt U in Maart 1947 nog examen doen.

Garage-monteur
(Bovag eischen)

Motorrijwiel-techniek
voor iederen motorrijder
Hoogere Alg. Ontwikkeling
2 j. 104 lessen, 13 vakken

Muziekgeschiedenis
10 fraaie lessen

Relaties maken
nieuwe Amerikaansche
cursus, 10 lessen

Sexuologie
wetenschappelijke cursus o.l.v. arts. Alleen voor volwassenen.
10 lesdictaten

Beleefdheidsleer
onze succes-cursus
10 lessen. f 10.—

Gelaatsverzorging
de cursus voor iedere vrouw

Nationale Volks Universiteit - Haagsche Onderwijs Instellingen
Willem de Zwijgerlaan 38, Den Haag. **VRAAGT PROSPECTUS**

ROELF BOEKEMA

PRINSESTRAAT 60,
hoek Juffrouw Idastraat
's-GRAVENHAGE

**POSTZEGELS
VEILINGEN**

AANKOOP - VERKOOP
KEURING - TAXATIES

MESKER

PARKSTRAAT 10 - DEN HAAG

WONINGINRICHTING
BINNENHUISARCHITECTUUR

**ER IS
MAAR
ÉÉN**

Telefoon
2 nummers
33.38.69
33.79.26

Klokken-Dokter

in Den Haag, RUYSDAELSTRAAT 72-129
met de *grootste reparatie-richting*
op het gebied van antieke klokken

zoals; staande klokken met en zonder speelwerk, Engelsche tafelklokken met maan en datum, Friesche klokken, stoel- en staartklokken met en zonder maan en datum, sloopjes enz.

Met de meest moderne uurwerken het aangewezen adres
ALLE ONDERDEELLEN VOORRADIIG

Unox

fijnste
vleeschwaren

VAI 0365

Engageert voor Uw Voorstellingen, Feesten, Partijen, het
„Musica Cabaret” van „MARTIN RIJKEN”
Uitsluitend prominente Ned. artisten en musici
Verstrekt U vrijblijvend alle gewenschte inlichtingen

MARTIN RIJKEN

Artist en Ondernemer, **Nieuwe Binnenweg 346 b**
ROTTERDAM (West) Telefoon 30126 (K 1800)
Programma's in iedere prijs en genre

J. & K. SMIT's Scheepswerven
KINDERDIJK Machinefabrieken

Baggermaterieel

Goud- en Tinmolens

Zeesleepboten
Vracht- en Passagiersschepen
Stoommachines
Scheeps- en Landketels

SMIT-M. A. N.
DIESELMOTOREN

Rotterdamsche Bankvereniging

*Een sterke schakel
in het Binnen- en Buitenlandsch
Betalingsverkeer*

210 VESTIGINGEN IN NEDERLAND

„Snatager” Bureau voor
Recherche en Informatie
's-Gravenhage

**INFORMATIES EN NASPORINGEN
OP ELK GEBIED**

Stationsweg 133c, Telefoon 116510—110565

Bij Uw bezoek
aan Rotterdam

„L' Ambassadeur”

ROCHUSSENSTRAAT 172
Cor van Eck

Stichting Indische Documenten